

EURÓPSKA KOMISIA

V Bruseli 30.11.2011
KOM(2011) 822 v konečnom znení
2011/0387 (COD)

Návrh

ROZHODNUTIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY

**o strategickom inovačnom programe Európskeho inovačného a technologického
inštitútu (EIT): príspevok EIT k vytváraniu inovatívnejšej Európy**

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT NÁVRHU

Európsky inovačný a technologický inštitút (EIT) bol zriadený nariadením (ES) č. 294/2008 s cieľom prispievať k udržateľnému hospodárskemu rastu a konkurencieschopnosti tak, že bude posilňovať inovačnú kapacitu EÚ a jej členských štátov prostredníctvom úplnej integrácie znalostného trojuholníka. V súlade s ustanoveniami uvedeného nariadenia má Komisia do konca roku 2011 na základe návrhu EIT prijať a predložiť na schválenie Európskemu parlamentu a Rade návrh strategického inovačného programu EIT, v ktorom sa vymedzia dlhodobé prioritné oblasti EIT vrátane prehľadu plánovaných činností vysokoškolského vzdelávania, výskumných a inovačných činností na obdobie siedmich rokov.

EIT predložil Komisii svoj prvý návrh strategického inovačného programu pred 30. júnom 2011.

2. VÝSLEDKY KONZULTÁCIÍ SO ZAJINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENIE VPLYVU

Pri príprave návrhu sa prihliadalo na príspevky do otvorenej verejnej konzultácie o EIT, ako aj na výsledky otvorenej verejnej konzultácie o spoločnom strategickom rámci v oblasti financovania výskumu a inovácie. Svoje názory vyjadrili členské štáty a široké spektrum zainteresovaných strán z priemyslu, akademickej obce a občianskej spoločnosti. Z konzultácií vyplynula silná podpora poslaniu EIT, ktoré spočíva v podnecovaní väčšej a lepšej spolupráce medzi svetom vysokoškolského vzdelávania, podnikania, výskumu a inovácie. Respondenti vyjadrili názor, že EIT by mal zohrávať dôležitú úlohu v rámcovom programe Horizont 2020 – novom programe EÚ v oblasti výskumu a inovácie, a mal by vytvárať užšie prepojenia s ostatnými snahami na európskej a vnútroštátnej úrovni. Väčšina respondentov ocenila spôsob, akým EIT zabezpečuje účasť podnikov na svojich činnostiach, a vyzvala inštitút, aby posilnil svoje podporné činnosti. Respondenti okrem toho zapojenie podnikov považujú za vysoko relevantný faktor úspešnosti EIT v budúcnosti. Na prilákanie účasti súkromného sektora je teda nevyhnutné zabezpečiť pružnosť, presné pravidlá a jednoznačnú návratnosť investícií.

Návrh sa takisto opiera o externú hodnotiacu správu, v ktorej sa vyzdvihuje veľká opodstatnenosť koncepcie integrácie znalostného trojuholníka a okruhov tém, okolo ktorých je EIT vystavaný. Model vytvorený EIT, ktorý vychádza z dlhodobých vysoko integrovaných sietí stredísk spoločného umiestnenia, má širokú podporu. Respondenti sa takisto jednotne zhodli v názore, že prínos znalostných a inovačných spoločenstiev (ZIS) spočíva v tom, že pôsobia ako katalyzátor pri tvorbe pridanej hodnoty činností, ktoré už vykonávajú členské štáty na roztrieštenejšej báze.

3. PRÁVNE PRVKY NÁVRHU

Návrh sa zakladá na článku 173 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ). Stavia na ustanoveniach nariadenia o EIT a dopĺňa návrhy zahrnuté do balíka programu Horizont 2020.

4. VPLYV NA ROZPOČET

Legislatívny finančný výkaz pripojený k tomuto návrhu, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie, ktorým sa zriaďuje EIT, stanovuje vplyv na rozpočet, ľudské a administratívne zdroje.

Návrh

ROZHODNUTIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY

o strategickom inovačnom programe Európskeho inovačného a technologického inštitútu (EIT): príspevok EIT k vytváraniu inovatívnejšej Európy

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ), a najmä na jej článok 173 ods. 3, so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 294/2008 z 11. marca 2008, ktorým sa zriaďuje Európsky inovačný a technologický inštitút¹,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru²,

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom,

keďže:

- (1) V nariadení (ES) č. 294/2008 sa ukladá Komisii povinnosť predložiť na základe návrhu od Európskeho inovačného a technologického inštitútu návrh prvého strategického inovačného programu (ďalej len „SIP“).
- (2) V SIP by sa mali vymedzovať dlhodobé prioritné oblasti Európskeho inovačného a technologického inštitútu (ďalej len „EIT“) a mal by obsahovať posúdenie svojho hospodárskeho vplyvu a kapacít na vytváranie najlepšej inovačnej pridanej hodnoty. V SIP by sa mali zohľadniť výsledky monitorovania a hodnotenia EIT.
- (3) Do prvého SIP by sa mali zahrnúť podrobné špecifikácie a referenčný rámec prevádzky EIT, formy spolupráce medzi správnou radou a znalostnými a inovačnými spoločnosťami (ďalej len „ZIS“) a spôsoby financovania ZIS,

¹ Ú. v. EÚ L 97, 9.4.2008, s. 1.

² Ú. v. EÚ C , , s. .

PRIJALI TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Týmto sa prijíma strategický inovačný program Európskeho inovačného a technologického inštitútu stanovený v prílohe.

Článok 2

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

V Bruseli

*Za Európsky parlament
predseda*

*Za Radu
predseda*

PRÍLOHA

STRATEGICKÝ INOVAČNÝ PROGRAM EIT

1. EURÓPSKY INOVAČNÝ A TECHNOLOGICKÝ INŠTITÚT – AKTÉR EÚ V OBLASTI INOVÁCIÍ

V strategickom inovačnom programe (SIP) sa predstavujú priority Európskeho inovačného a technologického inštitútu (EIT) na obdobie 2014 – 2020 a jeho spôsoby jeho fungovania. Je preto kľúčovým nástrojom európskych tvorcov politik pri určovaní strategického smerovania EIT, pričom sa ponecháva inštitútu značná autonómnosť pri vymedzovaní spôsobov a prostriedkov na dosiahnutie stanovených cieľov.

SIP je výsledkom hĺbkového postupu, v rámci ktorého sa dbalo na čerpanie z doterajších skúseností EIT a na celistvé zohľadnenie skutočností európskeho inovačného priestoru. Vychádza z prvého návrhu SIP, ktorý v súlade s požiadavkami nariadenia o EIT predložila správna rada EIT Európskej komisii dňa 15. júna 2011. Takisto stavia na výsledkoch nezávislého hodnotenia počiatočnej prevádzky EIT a na postupe konzultácií otvorených účasti všetkých strán, ktorých sa v súčasnosti týkajú alebo by sa potenciálne mohli týkať činnosti EIT vrátane podnikov, inštitúcií vysokoškolského vzdelávania a výskumných organizácií, a takisto aj vnútroštátnych a regionálnych úradov.

1.1. EIT – riešenie spoločenských výzev prostredníctvom inovácie v znalostnom trojuholníku

V rýchlo sa meniacom svete sa cesta Európy do budúcnosti odvíja od rastu, ktorý je inteligentný, udržateľný a inkluzívny. Za kľúčové hnacie sily na dosiahnutie tohto cieľa a zachovanie konkurencieschopnosti v rámci svetovej znalostnej ekonomiky sa považuje tzv. „znalostný trojuholník“ výskumu, vzdelávania a inovácie a vzájomné pôsobenie týchto troch zložiek. Európska únia na túto skutočnosť nadviazala a vymenované oblasti označila vo svojej stratégii Európa 2020 za priority politiky. Tieto priority sa predovšetkým vykonávajú prostredníctvom hlavných iniciatív „Inovácia v Únii“ a „Mládež v pohybe“, ktoré vytvárajú zastrešujúci politický rámec opatrení EÚ v týchto oblastiach. Dopĺňajú ich ďalej hlavné iniciatívy „Integrovaná priemyselná politika vo veku globalizácie“ a „Európa efektívne využívajúca zdroje“. Európsky inovačný a technologický inštitút bude plnohodnotne prispievať k dosahovaniu cieľov týchto hlavných iniciatív.

Dôvody zamerania stredobodu záujmu na výskum, vzdelávanie a inovácie sú jednoznačné. V kontexte čoraz väčšej celosvetovej konkurencie a v súvislosti s riešením domácich demografických výzev bude budúci hospodársky rast a tvorba pracovných miest v Európe pochádzať z prelomových inovácií produktov, služieb a obchodných modelov, ako aj z jej schopnosti podporovať, prilákať a udržať si talenty. V Európe možno nájsť viacero jednotlivých prípadov úspešnosti, no členské štáty EÚ v porovnaní so svetovými inovačnými lídrami v priemere podávajú slabý výkon. EÚ okrem toho čelí čoraz väčšej konkurencii, pokiaľ ide o talenty prichádzajúce z nových centier excelentnosti v rýchlo sa rozvíjajúcich hospodárstvach.

Preto je potrebná skutočná zmena našich inovačných systémov a paradigiem. Napriek tomu, že v EÚ jestvuje excelentnosť vo vysokoškolskom vzdelávaní, výskume a inovácii, stále je príliš často roztrieštená. Európa musí prekonať tento nedostatok strategickú spoluprácu presahujúcej hranice krajín, sektorov a disciplín. Európa si takisto musí osvojiť skutočnú kultúru podnikania, ktorá je nevyhnutná na zachytenie hodnoty výskumu a inovácie, na

vytvorenie nových projektov a na skutočné zavedenie inovácií na trh v sektoroch s vysokým potenciálom rastu. Európa musí posilniť úlohu inštitúcií vysokoškolského vzdelávania ako hnacích síl inovácie, keďže talentované osoby potrebujú nadobudnúť správne zručnosti, poznatky a postoje, aby boli schopné presadzovať inovácie.

EIT bol zriadený presne na tento účel, t. j. prispievať k udržateľnému hospodárskemu rastu a konkurencieschopnosti tak, že bude posilňovať inovačnú kapacitu Únie a jej členských štátov. Plnou integráciou znalostného trojuholníka vysokoškolského vzdelávania, výskumu a inovácie bude inštitút výrazne prispievať k riešeniu spoločenských výziev vymedzených v programe Horizont 2020 a prinášať systémové zmeny spôsobov spolupráce európskych inovačných činiteľov.

Na dosiahnutie tohto cieľa EIT kombinuje strategickú orientáciu na úrovni EIT s prístupom zdola nahor prostredníctvom svojich znalostných a inovačných spoločenstiev (ZIS). ZIS sú vysoko integrované partnerstvá, v rámci ktorých sa dlhodobo združujú excelentné univerzity, výskumné strediská, malé a veľké spoločnosti a ďalší inovační činitelia, aby spolu riešili osobitné spoločenské výzvy. Každé ZIS je organizované v rámci siete malého počtu vzájomne prepojených stredísk spoločného umiestnenia, v ktorých partneri úzko spolupracujú na každodennej báze a na bezprecedentnom stupni spoločných strategických cieľov. Strediská spoločného umiestnenia stavajú na jestvujúcich centrách excelentnosti, pričom ich ďalej rozvíjajú na mieste inovačné ekosystémy a prepájajú ich so širšou sieťou inovačných uzlov v celej Európe. V rámci EIT sa jednotlivým ZIS poskytol veľký stupeň autonómnosti, pokiaľ ide o vymedzovanie ich vnútornej organizácie, zloženia, programu a pracovných metód, čo im umožňuje zvoliť si prístup, ktorý je najvhodnejší na dosiahnutie ich cieľov. Na strategickej úrovni EIT organizuje výberové konanie ZIS, koordinuje ich v pružnom rámci a šíri ich najlepšie postupy dobrej správy a modely financovania.

Prostredníctvom znalostných a inovačných spoločenstiev EIT pomáha vytvárať prostredia, ktoré sú priaznivejšie naklonené rozmachu inovácií a tvorbe prelomových poznatkov spôsobom, v rámci ktorého spolupracujú svet vysokoškolského vzdelávania, svet výskumu a podnikania. Tento prístup umožňuje riešiť čoraz zložitejšie spoločenské výzvy stanovené v programe Horizont 2020 holistickým spôsobom tak, že združuje excelentných ľudí z rôznych sektorov, prostredí a odborov, ktorí by sa inak zrejme nestretli, s cieľom spoločne nachádzať riešenia danej výzvy.

Dosiahnuté úspechy

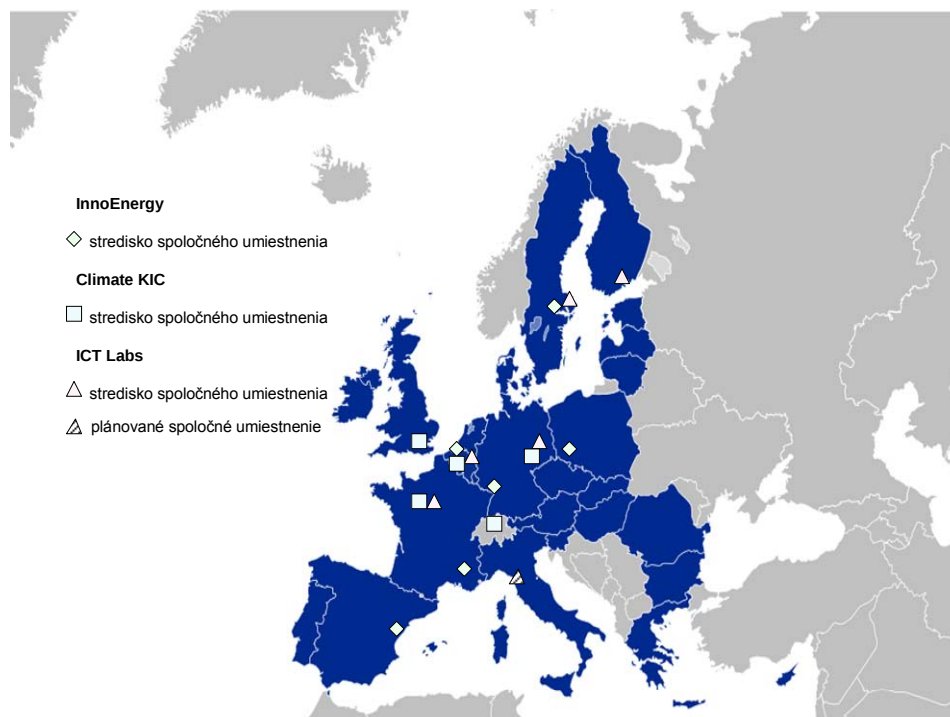
EIT ukončil počiatočnú fázu zameranú na vytvorenie svojej prevádzky prostredníctvom ZIS a zavedenie rozhodovacieho postupu EIT a výkonných funkcií v podobe správnej rady a ústredia. EIT takisto úspešne naplnil svoj hlavný cieľ plnej integrácie celého inovačného reťazca, ktorý združuje inštitúcie vysokoškolského vzdelávania, výskumné organizácie a podniky prostredníctvom troch počiatočných znalostných a inovačných spoločenstiev zriadených v roku 2010 v oblastiach, ktoré určili Rada a Parlament ako podstatné pre budúci rozvoj Európy. Týmto oblasťami sú udržateľná energetika (KIC InnoEnergy), prispôsobenie sa zmenám klímy a ich zmiernenie (ClimateKIC) a informačná a komunikačná spoločnosť v budúcnosti (EIT ICT Labs).

EIT okrem toho v súčasnosti upevňuje svoju pozíciu inovačného inštitútu z ústredia v Budapešti. Taktiež sa vytvorila nadácia EIT Foundation, ktorá je právne nezávislou organizáciou venujúcou sa propagácii a podpore práce a činností EIT a posilňovaniu spoločenského vplyvu EIT.

ZIS na ceste k integrovaným partnerstvám svetovej triedy

Súčasných tri ZIS úspešne dosiahli kritické množstvá vo svojich príslušných oblastiach vrátane vyváženej účasti rôznych zložiek znalostného trojuholníka. Kombinovaná sila partnerov v ZIS, či už ide o číselné vyjadrenie, alebo dôležitosť, ktorú predstavujú vo svojich príslušných oblastiach, vytvára potenciál na to, aby dosiahli svetovú úroveň.

Graf č. 1 – Spoločné umiestnenie ZIS

ZIS využili rôzne prístupy pri budovaní svojich stratégií a správnych štruktúr, v ktorých sa prihliadalo na rôzne tematické oblasti. Jedno ZIS sa zriadilo ako spoločnosť, ostatné dve sú neziskové združenia. Štruktúra všetkých sa krúti okolo približne 30 hlavných partnerov a piatich až šiestich stredísk spoločného umiestnenia, ktoré obyčajne lemuje rôzny počet dodatočných pridružených partnerov vrátane malých a stredných podnikov (MSP).

Podoba ZIS vo forme jedného právneho subjektu, ktorý vedie generálny riaditeľ (CEO), sa jednoznačne odkláňa od tradičného prístupu viacerých príjemcov. Všetky ZIS sa okrem toho pri strategickom plánovaní svojich činností riadia zásadami obchodného plánu a všetky ZIS zrealizovali koncepciu spoločného umiestňovania – zoskupovanie rôznych tímov na jednom fyzickom mieste, ktoré slúži ako stredisko výmeny informácií v oblasti mnohých činností ZIS a spája spôsobilosti a zručnosti rozvinuté v rôznych oblastiach špecializácie na celoeurópskej úrovni.

Činnosti ZIS zahŕňajú celý inovačný reťazec a ich súčasťou je okrem iného vytváranie magisterských a doktorandských programov s označením EIT, v rámci ktorých sa spája excelentná veda s podnikateľským vzdelávaním, službami vytvárania podnikov a programami mobility. Keďže spočiatku sa činnosti ZIS zameriavali na talent a ľudí, prvé výsledky sa dosiahli v oblasti vzdelávania a podnikania vrátane vytvorenia magisterských a doktorandských programov (PhD). Dve ZIS spojili svoje sily a spolupracujú na spoločnom magisterskom programe Smart Grids (inteligentné siete).

Úspechy, ktoré ZIS dosiahli v prvom roku pôsobenia (2010 – 2011) sú sľubné:

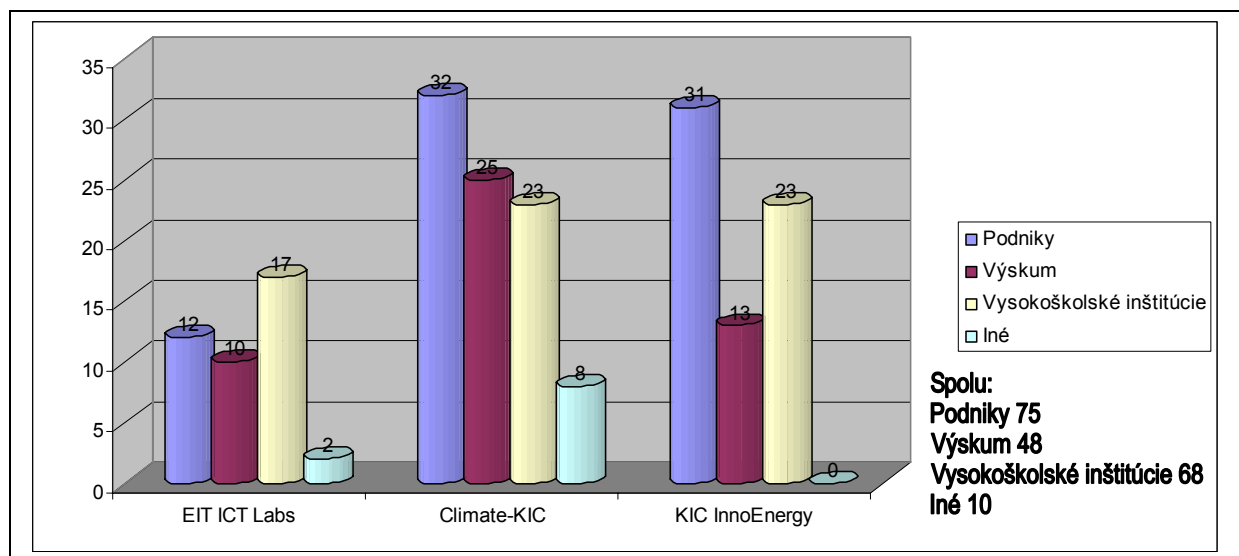
Takmer 500 študentov absolvovalo odbornú prípravu v rámci letných kurzov a viac ako 200 študentov je v súčasnosti zapísaných do osobitných magisterských programov s označením ZIS. Dopyt po talentovaných ľuďoch je vysoký: Napríklad spoločenstvu KIC InnoEnergy bolo doručených 950 prihlášok na jeho magisterský program, pričom prijať bolo možné 155 študentov. Absolventi kurzov ClimateKIC z roku 2010 a 2011 vytvorili združenie absolventov s cieľom udržiavať dlhodobé zapojenie sa do ZIS.

Vďaka cenám a oceneniam alebo vďaka podpore od ZIS bolo doteraz vytvorených šesť nových podnikov. Viac ako 50 nových podnikov je v súčasnosti zapojených do inkubačných činností. Spoločenstvo EIT ICT Labs podporuje 18 malých spoločností prostredníctvom obchodných poradcov.

Na regionálnej úrovni sa vytvorili prepojenia v rámci znalostného trojuholníka prostredníctvom medzidisciplinárnych programov profesijného rozvoja, ako je napr. program spoločenstva Climate KIC „Priekopníci v praxi“ (Pioneers in practice) (doteraz sa na tomto programe mobility zúčastnilo 59 jednotlivcov).

Vytvorili sa nové pravidlá duševného vlastníctva, podľa ktorých si zisk vyplývajúci z práv duševného vlastníctva spoločne delia zapojené spoločnosti a právny subjekt ZIS.

Graf č. 2 – Partneri ZIS v roku 2011 (podniky, vysokoškolské vzdelávanie, výskum)

1.2. Prínos EIT – výnimočné črty

Prístup EIT sa vyznačuje množstvom prvkov, ktorými prináša skutočnú pridanú hodnotu na úrovni Únie:

- *Prekonávanie roztrieštenosti pomocou dlhodobých integrovaných partnerstiev a vytváranie kritického množstva prostredníctvom svojho európskeho rozmeru:* Budovaním na jestvujúcich iniciatívach spolupráce EIT pozdvihuje vybrané partnerstvá v ZIS na trvalejšiu a strategickejšiu úroveň. ZIS umožňujú partnerom svetovej triedy zoskupiť sa v novom zložení, zlepšiť jestvujúce zdroje, dostať sa k novým podnikateľským príležitostiam prostredníctvom nových hodnotových

reťazcov, v rámci ktorých sa riešia výzvy s vyšším rizikom a väčším rozmerom. Hoci je v členských štátoch EÚ veľký počet centier excelentnosti, často jednotlivé nedosahujú kritické množstvo pre celosvetovú súťaž. Strediská spoločného umiestnenia ZIS ponúkajú silným miestnym činiteľom príležitosť úzko sa prepojiť s inými excelentnými partnermi cez hranice, a umožňujú im tak konať a presadiť sa na celosvetovej úrovni.

- *Zvyšovanie vplyvu investícií na vzdelávanie, výskum a inováciu a testovanie nových spôsobov riadenia inovácie:* EIT pôsobí ako katalyzátor a vytvára prínos pre jestvujúcu výskumnú základňu tak, že urýchľuje preberanie a využívanie technológií a výsledkov výskumu. Inovačné činnosti zase prispievajú k zosúladieniu a mobilizácii investícií do výskumu a k nastaveniu činností v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy tak, aby viac reagovali na obchodné potreby. Preto je súčasťou vybavenia EIT vysoký stupeň pružnosti, aby bolo možné testovať nové inovačné modely, umožňovať skutočné rozlišovanie správy ZIS a modelov financovania ZIS a rýchlo sa prispôbovať s cieľom lepšie reagovať na nové príležitosti.
- *Podpora talentov na cezhraničnej úrovni a podpora podnikateľstva prostredníctvom integrácie znalostného trojuholníka:* EIT podporuje inováciu pochádzajúcu od ľudí a svoje úsilia upriamuje na študentov, výskumníkov a podnikateľov. Poskytuje nové možnosti kariéry medzi akademickou obcou a súkromným sektorom a inovatívne programy profesionálneho rozvoja. Značkou EIT pripojenou k inovatívnym magisterským a doktorandským programom (PhD) ZIS sa bude prispievať k vytváraniu medzinárodne uznávanej značky excelentnosti, ktorá pomôže prilákať talenty z Európy a zahraničia. Podnikateľstvo sa podporuje prostredníctvom novej generácie študentov svetovej triedy, ktorí majú poznatky a postoje, ktoré im umožnia premieňať nápady na podnikateľské príležitosti.
- *Inteligentné financovanie prostredníctvom pákového efektu v spojení s prístupom orientovaným na výsledky a podnikanie:* EIT zabezpečuje asi 25 % rozpočtu ZIS a katalyzuje 75 % finančných zdrojov od širokého rozpätia verejných a súkromných partnerov, a vytvára tak výrazný pákový efekt, keďže zoskupuje veľké investície a dáva do súladu rôzne verejné a súkromné zdroje smerom k spoločne schváleným stratégiám. Zameriavaním sa na vplyvy na trh, ako aj na spoločnosť, sa EIT okrem toho riadi prístupom orientovaným na výsledky. Prevádzka ZIS dodržiava zásady podnikania, odvíja sa od ročného obchodného plánu vrátane ambiciózneho portfólia činností od vzdelávania po tvorbu podnikov, s jasnými cieľmi, výsledkami a kľúčovými ukazovateľmi výkonu, na základe ktorých sa hodnotia.

1.3. Synergie a doplnkovosť s inými politickými iniciatívami a iniciatívami financovania

Vzájomná prepojenosť výskumu, inovácie a vzdelávania sa v iniciatívach a programoch EÚ čoraz viac uznáva. V oblasti vzájomne sa posilňujúcich akcií na európskej, vnútroštátnej a regionálnej úrovni jestvuje veľký potenciál. Pokiaľ ide o úroveň EÚ, strategickým rámcom zabezpečeným rámcovým programom v oblasti výskumu a inovácie (2014 – 2020) – Horizont 2020 sa ešte viac zabezpečí, že tieto synergie sa budú naplno využívať.

EIT výrazne prispeje k dosahovaniu cieľov vytýčených v programe Horizont 2020, najmä prostredníctvom riešenia spoločenských výzev spôsobom, ktorý bude dopĺňať iné iniciatívy v týchto oblastiach. V rámci programu Horizont 2020 sa EIT bude zaraďovať do cieľa

„riešenie spoločenských výzev“, a keďže sa bude riadiť prístupom plynulej interakcie rôznych cieľov, takisto bude prispievať k cieľu „vedúce postavenie priemyslu a konkurencieschopné rámce“, a to tak, že bude podnecovať výskum orientovaný na výsledky a podporovať vytváranie inovatívnych MSP s vysokým rastom. Napokon bude prispievať k vytváraniu „excelentnej vedeckej základne“ tak, že bude podporovať cezhraničnú mobilitu medzi disciplínami, sektormi a krajinami, a začleňovaním podnikateľstva a kultúry podstupovania rizika do inovatívnych študijných postgraduálnych programov. EIT tak výrazne prispeje k podpore rámcových podmienok, ktoré sú potrebné na realizáciu inovačného potenciálu výskumu EÚ a na podporu dokončenia Európskeho výskumného priestoru (ERA).

EIT prináša do politiky EÚ v oblasti výskumu a inovácie plnohodnotný rozmer vzdelávania. Prostredníctvom inovatívneho a podnikateľského vzdelávania významným spôsobom premostňuje výskumný a inovačný rámec s politikami a programami v oblasti vzdelávania a poskytuje dlhodobý záväzok potrebný na zabezpečenie udržateľných zmien v oblasti vysokoškolského vzdelávania. Predovšetkým prostredníctvom nových transdisciplinárnych a medzidisciplinárnych študijných programov s označením EIT vedie EIT spoločné snahy o vytvorenie vzdelávania zameraného na inovácie, ktoré má jasné vedľajšie účinky v rámci širšieho európskeho programu modernizácie inštitúcií vysokoškolského vzdelávania, čím sa zároveň podporuje európsky priestor vysokoškolského vzdelávania.

Okrem toho sa vytvárajú príležitosti na vzájomné posilňujúce interakcie s politikou Únie v oblasti súdržnosti a to tak, že sa riešia prepojenia medzi miestnymi a celosvetovými hľadiskami inovácie. Strediská spoločného umiestnenia umožňujú cezhraničnú spoluprácu a majú vhodné postavenie na to, aby vedeli zhodnotiť rôzne schémy financovania v rámci svojich príslušných regiónov. Strediská spoločného umiestnenia zohrávajú dôležitú úlohu pri posilňovaní prepojenosti miestnej a celosvetovej úrovne ZIS ako celku vrátane prostredníctvom spolupráce s regionálnymi úradmi, najmä s tými, ktoré sú zapojené do vytvárania a zabezpečovania regionálnych inovačných stratégií inteligentnej špecializácie (RIS3). Okrem toho by bolo možné posilniť prepojenia medzi ZIS a miestnymi skupinovými organizáciami s cieľom zvýšiť zapojenie MSP do činností ZIS. Zatiaľ čo príležitosti na vytváranie synergií sa líšia v závislosti od tematického zamerania ZIS, množstvo iniciatív a programov na úrovni EÚ má veľký potenciál na ponúknutie výhod vyplývajúcich zo spolupráce a koordinácie. Keďže celková koncepcia znalostných a inovačných spoločenstiev EIT spočíva vo vytváraní prínosu v oblasti súčasnej európskej excelentnosti, súčasné aj budúce ZIS by sa mali spravidla usilovať o čo najväčšie využitie týchto synergií. ZIS budú prínosné pre iniciatívy, ktoré môžu jestvovať v súvisiacich oblastiach vrátane iniciatív spoločného plánovania, európskych partnerstiev v oblasti inovácií a verejno-súkromných partnerstiev.

Spoločnými programovými iniciatívami, ktoré sú kľúčovým nástrojom na riešenie roztrieštenosti v oblasti výskumu, sa zabezpečí jadro celoeurópskej výskumnej základne ZIS. ZIS môžu zasa zrýchliť a posilniť využívanie excelentného verejného výskumu zhromaždeného v rámci iniciatív spoločného plánovania a riešiť tak roztrieštenosť v oblasti inovácie. Spoločné technologické iniciatívy (STI) a novo vytvorené verejné a súkromné partnerstvá poskytujú platformy na podporu veľkorozmerného výskumu, ktorého hybnou silou je priemysel, a posilňujú rozvoj hlavných technológií. ZIS môžu pomôcť katalyzovať tieto veľké výskumné investície s cieľom urýchliť prenos technológií a komercializáciu a vytvoriť nové projekty v rámci jestvujúcich podnikov prostredníctvom podnikateľských talentov. Prístupom založeným na znalostnom trojuholníku EIT doplní investície Európskej rady pre výskum (ERC) do hraničného výskumu svetovej triedy, keďže sa zameria na celý inovačný reťazec od nápadov až po ich uplatnenie a využitie a poskytne ďalšie príležitosti pre

výskumníkov Marie Curie a študentov v rámci programu „Erasmus pre všetkých“ študentov, pokiaľ ide o inovácie a otvorenie sa svetu podnikania.

Pripravované európske partnerstvá v oblasti inovácie poskytnú zastrešujúce rámce, ktoré uľahčia zosúladenie a synergie výskumných a inovačných nástrojov a politik odvíjajúcich sa od ponuky a dopytu. ZIS môžu prispieť k európskemu partnerstvu v oblasti inovácií prostredníctvom svojej distribuovanej povahy a skúsenostiam z terénu, a to najmä tak, že budú vytvárať potrebný ľudský kapitál, vzdelávať kľúčových činiteľov, ako sú napr. podnikatelia a výskumníci, a určovať rámcové podmienky a najlepšie postupy v otázkach politiky, regulácie alebo normalizácie vo svojich príslušných sektoroch.

V praxi to znamená, že možnosti synergií vzniknú rôznymi spôsobmi v závislosti od ZIS a výzvy. V súčasnosti sa na úrovni ZIS vytvárajú prepojenia s inými iniciatívami, ktoré sa odlišujú v závislosti od osobitostí konkrétneho ZIS a jeho tematického zamerania.

Priklady zavedených synergií medzi ZIS a inými iniciatívami (k septembru 2011)

- *Laboratória EIT pre informačné a komunikačné technológie (EIT ICT Labs) sú prepojené a úzko spolupracujú s verejno-súkromným partnerstvom v oblasti budúceho internetu, spoločnou technologickou iniciatívou Artemis a s iniciatívami EUREKA, ako napr. ITEA (Informačné technológie pre pokrok Európy) a s partnerstvom Trust in Digital Life (Dôvera v digitálnom svete). Uplatňovaním tzv. „katalyzátorov“ ZIS, ako je napr. inovačný radar, podnecovateľ patentov a prenos technológií počas celého životného cyklu výskumných projektov financovaných EÚ, sa zvýši trhový vplyv EIT ICT Labs. Poskytnutím prístupu k svojim strediskám spoločného umiestnenia môže zvýšiť mobilitu osôb a nápadov v rámci Európy.*
- *Spoločenstvo KIC InnoEnergy prispieva k naplňaniu strategického plánu energetických technológií (plán SET) okrem iného prostredníctvom svojej účasti na platforme SETIS v oblasti sledovania a mapovania technológií. Takisto v súčasnosti spolupôsobí so Spoločným výskumným centrom Komisie (JRC) v oblasti simulačných spôsobilostí pri zostavovaní scenárov.*
- *Spoločenstvo Climate KIC aktívne zabezpečuje synergie s iniciatívami spoločného plánovania v oblasti, keďže inovačný program a vykonávací plán spoločenstva Climate KIC sa bude z časti zakladať na spoločnom strategickom programe, ktorý sa stanovil v rámci iniciatívy spoločného plánovania climate (klimatické služby a prispôsobenie sa zmenám). Regionálne inovačné a vykonávacie spoločenstvá (RIS) spoločenstva Climate KIC prinesú originálny celoeurópsky regionálny inovačný model, ktorý využíva regióny na skúšobné účely, a prepája tak rozvoj riadiacich schopností a regionálne silné miesta s celosvetovými výzvami.*

2. PREHLBENIE ÚLOHY EIT PO ROKU 2013: PRIORITY

2.1. Podnietenie rastu, vplyvu a udržateľnosti prostredníctvom ZIS

Poučenia z fázy zriadenia

Súčasťou postupov zriadenia počiatočných ZIS bolo značné množstvo učenia sa z vlastných skúseností. Vyplynulo z nich, že ZIS vychádzajú z novátorskej koncepcie a výzvy

právne sa zorganizovať ako ZIS a vytvoriť zmluvný vzťah so ZIS a ich partnermi podcenili všetky strany zapojené do postupu. Nedostatočné vedomosti o vhodnosti rôznych foriem právnej subjektivity takisto nepomohli dospieť k plynulému postupu zriaďovania. Treba zachovať prístup zdola nahor, ktorý každému ZIS prenecháva podstatný priestor na zorganizovanie partnerstva, no zároveň je potrebné poskytnúť ďalšie usmernenia s cieľom určiť vhodné právne formy. Nemala by sa podceňovať ani výzva spočívajúca v spojení rozličných akademických a obchodných kultúr v jednom právnom subjekte; preto je dôležité mať spoločné hodnoty na úrovni ZIS aj na úrovni EIT. ZIS sú veľkorozmernými inštitučnými inováciami a každé ZIS je odlišné. Vďaka tomu sa vytvára bohatá ponuka inovačných modelov, avšak súčasne sa tak sťažuje celková koordinácia a monitorovanie ZIS.

V budúcnosti by sa smerom nahor od výberového postupu mali poskytovať jasnejšie usmernenia, aby sa zaistili spoločné základné strategické črty vo všetkých ZIS, pričom sa umožní rôznorodosť prístupov k organizácii ZIS, prístupov k výsledkom a financovaniu. V rámci súčasného celkového počtu tri ZIS sa zatiaľ nedosahuje kritické množstvo na to, aby EIT naplno rozvinul svoj potenciál ako vedúci inovačný inštitút. Pokiaľ jestvujú len tri ZIS, sú obmedzené možnosti na dosahovanie výhod naprieč viacerými ZIS v oblasti pridružených príležitostí inovácií či na dosiahnutie úspor z rozsahu v rámci správy a šírenia. Znamená to takisto, že EIT nemá dostatočnú veľkosť na to, aby mohol skutočne pôsobiť ako plnohodnotná európska inštitúcia. Z tohto pohľadu sú preto potrebné dodatočné ZIS, aby mohol EIT nadobudnúť kritické množstvo a stať sa viac ako len množinou prvkov. Ak má EIT skúmať možnosti novej správy inovácií a modelov riadenia prostredníctvom ZIS, treba vytvoriť obmedzené množstvo dodatočných partnerstiev s cieľom rozšíriť vzorku, na ktorej sa zakladajú skúsenosti EIT.

EIT ako investor do znalostného trojuholníka

Na základe týchto poučení sa EIT snaží o upevnenie a ďalšie rozvíjanie svojej úlohy „investora“, ktorý podporuje jestvujúce centrá excelentnosti v oblasti výskumu, podnikania a vysokoškolského vzdelávania v Európe a umožňuje im spájať sa a posilňovať dlhodobú systematickú spoluprácu prostredníctvom ZIS.

Investorským prístupom EIT podporuje zameranie sa na určenie najlepších strategických príležitostí a zvolenie portfólia partnerstiev svetovej triedy, t. j. ZIS, aby ich bolo možné zabezpečiť. V rámci tohto prístupu EIT udeľuje ZIS ročné granty na základe ich predchádzajúceho výkonu a činností, ktoré navrhujú vo svojom obchodnom pláne. Pri posudzovaní obchodných plánov sa využijú služby externých, nezávislých odborníkov. Preto by EIT nemalo len vymedzovať hlavné smerovanie a víziu, ale musí tiež ZIS poskytnúť vhodnú úroveň podpory a monitorovať ich výkon. ZIS majú zároveň k dispozícii vysoký stupeň voľnosti, pokiaľ ide o vymedzenie vnútorných stratégií a organizácie, a takisto aj pri zabezpečovaní svojich činností a mobilizácii potrebných talentov a zdrojov.

Návratnosť investícií EIT do ZIS sa bude merať na základe hmatateľného úžitku pre európske hospodárstvo a spoločnosť vo všeobecnosti, ako napr. vytvorenie nových podnikov, produktov a služieb na jestvujúcich a budúcich trhoch, podnikaví ľudia vybavení lepšími zručnosťami, nové a prítiažlivejšie pracovné príležitosti a pritiahnutie a udržanie talentov z EÚ a zahraničia.

Zo strany EIT si to vyžaduje zriadenie pevného systému monitorovania a hodnotenia zameraného na dosiahnuté úspechy, výsledky a vytváranie hospodárskeho aj spoločenského vplyvu, ktoré sa majú porovnávať s referenčnými kritériami najlepších medzinárodných

postupov. Prioritou v tomto smere je vytvorenie vyváženého systému monitorovania výkonu na posúdenie vplyvu EIT prostredníctvom ZIS, jeho vlastného výkonu ako organizácie a príspevku EIT k programu Horizont 2020.

Významným prvkom v tomto ohľade je takisto rozvoj, spoločne so ZIS, skutočnej firemnej identity EIT, ktorá sa pohybuje okolo súboru spoločne vyznávaných hodnôt. Zatiaľ čo všetky ZIS a ich jednotliví partneri majú svoju vlastnú firemnú identitu a hodnoty, všetci spoločne vyznávajú hodnoty, ktoré spájajú spoločnosť EIT/ZIS. Patria medzi ne: excelentnosť v znalostnom trojuholníku; zruční a podnikaví ľudia; dlhodobá spolupráca cez hranice, disciplíny a sektory; a zameranie sa na spoločenský a hospodársky vplyv. Takouto identitou sa takisto posilní vonkajšia viditeľnosť a reputácia EIT a ZIS.

2.1.1. Konsolidácia a posilnenie rastu a vplyvu jestvujúcich ZIS

EIT bude aktívne podporovať počiatočné tri ZIS s cieľom posilniť ich potenciál a vplyv a ich príspevok k napĺňaniu cieľov programu Horizont 2020. ZIS časom rozšíria svoje počiatočné portfólio činností s cieľom využiť nové trhové alebo spoločenské príležitosti. S cieľom podporiť tento vývoj bude EIT poskytovať poradenstvo a v úzkej spolupráci s každým jednotlivým ZIS vymedzovať stratégie spolufinancovania šité na mieru, ktorými sa súčasne podporia strategické činnosti z hľadiska EIT.

ZIS by mali byť aj naďalej dynamickými partnerstvami, a teda byť otvorené novým partnerom, ale aj zrušiť, ak je to potrebné, jestvujúce partnerstvá. ZIS by mali využiť nové zdroje jestvujúcej a potenciálnej excelentnosti, pokiaľ prinášajú pridanú hodnotu, prostredníctvom účasti nových partnerov v jestvujúcich strediskách spoločného umiestnenia, posilnenej práce cez hranice spoločného umiestnenia v rámci každého ZIS, alebo dokonca prostredníctvom zriadenia nového strediska spoločného umiestnenia, a zároveň zachovať zameranie, silu a riaditeľnosť partnerstva ZIS.

Správna rovnováha medzi spoluprácou a súťažou je takisto dôležitá na dosiahnutie maximálneho výkonu ZIS. EIT bude podnecovať ZIS, aby sa zapojili do prác medzi ZIS v oblastiach, ktoré ponúkajú veľký potenciál na vytvorenie synergii, napr. prostredníctvom spoločných kurzov profesijného rozvoja, spoločných výskumných činností, magisterských alebo doktorandských programov alebo cezhraničnej mobility ZIS medzi akademickou obcou a svetom obchodu. Zároveň EIT vytvorí podnety na určitý stupeň súťaže s cieľom povzbudiť ZIS, aby si udržali svoje zameranie na výsledky vplyv a prijali vhodné opatrenia v prípade nedostatočného výkonu.

ZIS budujú na excelentnej výskumnej základni svojich partnerov, a takisto sú aj priekopníkmi v oblasti podpory a realizácie vzdelávacieho poslania EIT. Cieľom je vzdelávať a vybaviť talentovaných ľudí odbornými zručnosťami, poznatkami a zmýšľaním, ktoré je potrebné pre celosvetovú znalostnú ekonomiku. Preto EIT aktívne okrem iného podporuje vysokoškolské programy s označením EIT prostredníctvom monitorovania ich kvality a súrodého vykonávania v rámci ZIS. V rámci tohto úsilia sa vo veľkej miere využije partnerské a odborné hodnotenie a nadviaže sa dialóg s vnútroštátnymi orgánmi a orgánmi na zabezpečenie kvality. Týmto spôsobom sa podporí vnútroštátne a medzinárodné uznávanie kvalifikácií s označením EIT a zvýši sa ich prítlačivosť v celosvetovom meradle, a zároveň sa vytvorí platforma spolupráce na medzinárodnej úrovni. V budúcnosti sa bude ZIS odporúčať, aby rozšírili svoje vzdelávacie činnosti za hranice postgraduálneho vzdelávania smerom k väčšej rôznorodosti študijných programov s cieľom zabezpečiť širší záber inovatívnych činností zameraných na profesijný rozvoj vrátane vzdelávania vedúcich pracovníkov, odborných vzdelávacích kurzov šitých na mieru a letných škôl. S cieľom posilniť vplyv

vzdelávacích činností ZIS a vyjsť v ústrety širšiemu záberu účastníkov môžu ZIS uvažovať na experimentálnej báze o podobe vysokoškolských programov prvého stupňa alebo balíkoch zameraných na vyučovanie na školách.

EIT:

- *postupne zavedie konkurenčné mechanizmy revízie v oblasti prideľovania percent grantu ZIS, v ktorých sa zohľadní, že ZIS rastú rôznymi rýchlosťami,*
- *podnieti ZIS, aby vyvíjali jednotné akcie zamerané na prierezové otázky,*
- *vytvorí systém partnerských hodnotení kvalifikácií s označením EIT a nadviaže dialóg s vnútroštátnymi a medzinárodnými orgánmi na zabezpečenie kvality,*
- *povzbudí ZIS, aby vytvárali rôznorodejšie vzdelávacie činnosti a činnosti odbornej prípravy.*

2.1.2. Vytváranie nových ZIS

S cieľom ešte viac posilniť vplyv a podnietiť inováciu v nových oblastiach spoločenských výzev bude EIT postupne rozširovať svoje portfólio ZIS. Pridržiavaním sa cesty postupného rozvoja v oblasti zriaďovania nových ZIS EIT zabezpečí, že poučenia z predchádzajúcich vln sa riadne vezmú do úvahy a že ZIS sa vytvárajú len v tých oblastiach, ktoré majú jasný inovačný potenciál a excelentnosť špičkovej triedy, na ktorých možno stavať. V období rokov 2014 – 2020 sa preto nové ZIS zriadia v dvoch vlnách, t. j. tri nové ZIS v roku 2014 a roku 2018, čo bude viesť k portfóliu deviatich ZIS v období rokov 2014 – 2020 (čo sa rovná vytvoreniu 40 až 50 stredísk spoločného umiestnenia v EÚ). Potenciálna nové výberové konanie ZIS v roku 2018 pevne buduje na výsledkoch podrobného externého hodnotenia EIT a jestvujúcich ZIS vrátane posúdenia hospodárskeho a spoločenského vplyvu ZIS a príspevku EIT k posilneniu inovačných kapacít EÚ a členských štátov, a takisto aj na hodnoteniach programu Horizont 2020.

Nové ZIS sa zriadia v oblastiach veľkých spoločenských výzev s skutočným inovačným potenciálom. EIT teda plnohodnotne prispieva k dosahovaniu cieľov širšieho politického programu EÚ, a najmä k cieľom programu Horizont 2020, v ktorom sa vymedzuje niekoľko veľkých spoločenských výzev a podporných a priemyselných technológií. Cieľom je zriadiť ZIS v tematických okruhoch, ktoré pre ich veľký rozmer a zložitú povahu možno riešiť len pomocou medzidisciplinárneho, cezhraničného a medzisektorového prístupu. Výber tematických okruhov preto musí vychádzať z dôkladnej analýzy, v ktorej sa bude zisťovať, či ZIS dokáže priniesť skutočnú pridanú hodnotu a kladne vplývať na hospodárstvo a spoločnosť.

Európska komisia túto analýzu uskutočnila pomocou postupu zostaveného tak, aby bolo možné objektívne posúdiť potenciál budúcich tematických zameraní ZIS. Jedným z východiskových bodov bol návrh SIP, ktorý správna rada EIT predložila Komisii v júni 2011. Zároveň sa vytvoril súbor pevných kritérií s cieľom umožniť objektívne posúdenie inovačného potenciálu, ktorý ponúka každý z budúcich okruhov tém. Platnosť týchto kritérií sa overila v rámci širšieho inovačného spoločenstva znalostného trojuholníka prostredníctvom otvorenej verejnej konzultácie. Výsledkom tohto postupu je tento zoznam kritérií:

- riešiť hlavné hospodárske a spoločenské výzvy, ktorým čelí Európa a prispievať k napĺňaniu cieľov programu Európa 2020;
- nadväzovať na príslušné politiky EÚ a byť s nimi v koordinácii, a takisto aj na jestvujúce iniciatívy v rámci programu Horizont 2020 a Erasmus pre všetkých,
- byť schopný mobilizovať investície a dlhodobé záväzky zo sektoru podnikania; mať jestvujúci trh pre svoje produkty alebo byť schopný vytvárať nové trhy,
- vytvárať udržateľné a systémové vplyvy, ktoré sa merajú podľa počtu nových vzdelaných podnikavých ľudí, nových technológií a nových podnikov,
- združovať kritické množstvo zainteresovaných strán z oblasti výskumu svetovej triedy, vzdelávania a inovácie, ktoré by sa inak nestretli,
- vyžadovať medzidisciplinárny prístup a rozvoj nových typov vzdelávania cez hranice disciplín,
- riešiť hlavné inovačné medzery, ako napr. európsky paradox, t. j. tematické okruhy, v ktorých má Európa silnú výskumnú základňu, ale slabý inovačný výkon.

Z posúdenia tematických okruhov predložených v návrhu EIT, ako aj v rámci širšieho spoločenstva zainteresovaných strán jasne vyplynulo, že tematické okruhy sa do určitej miery líšia, pokiaľ ide o ich potenciálny vplyv, ktorý by ponúkli v prípade zriadenia ZIS. Preto sa množstvo tematických okruhov úplne zamietlo; ďalšie sa pretvorili tak, aby lepšie reagovali na osobitosti európskeho a celosvetového kontextu v tejto oblasti.

Za hlavné tematické okruhy s najväčším potenciálom na vytvorenie prínosu pre jestvujúce činnosti a skutočné zrýchlenie inovácií v prípade zriadenia nového ZIS sa určili tieto okruhy:

- výroba s pridanou hodnotou
- Food4future (potraviny budúcnosti) – udržateľný dodávateľský reťazec od zdrojov po spotrebiteľov
- inovácia v oblasti zdravého životného štýlu a aktívneho starnutia
- suroviny – udržateľné skúmanie, ťažba, spracovanie, recyklácia a nahradzovanie
- inteligentná bezpečná spoločnosť
- mobilita v meste

Viac podrobných informácií o jednotlivých témach sa uvádza v informačných hárkoch na konci tohto dokumentu³.

³ V informačných hárkoch sa uvádza syntéza analýzy o relevantnosti a pridanej hodnote vytvárania ZIS v navrhovaných tematických okruhoch. Sú v nich uvedené predbežné informácie o tom, čo by jednotlivé ZIS v špecifických oblastiach mohli robiť, no budúcim ZIS sa nenariaďujú činnosti ani pracovné metódy.

Na základe týchto tém bude môcť EIT autonómne rozhodovať o zorganizovaní budúcich výberových konaní ZIS. Úspešnosť budúcich výzev na vytvorenie ZIS bude z veľkej miery závisieť od jasných usmernení, pokiaľ ide o očakávania a požiadavky, ako aj časový rámec umožňujúci uchádzačom o vytvorenie ZIS solidne sa zorganizovať z právneho či finančného hľadiska pred tým, ako predložia svoj návrh. ZIS sa budú vyberať na základe podrobných kritérií vymedzených v nariadení o EIT a na základe zastrešujúcich zásad excelentnosti a podstatnosti pre oblasť inovácií. Každé vybrané ZIS bude musieť preukázať, ako bude vytvárať čo najväčší vplyv v danej oblasti a podložiť dôveryhodnosť svojej stratégie.

S ohľadom na dve vlny výzev na vytvorenie ZIS, ktoré sú naplánované na rok 2014 a 2018, sa pre prvú vlnu určili tri tematické okruhy. S cieľom reagovať na potrebu postupného prístupu pri zriaďovaní nových ZIS sa výber prvých troch tém odvíjal od vyspelosti oblasti, možného spoločenského a hospodárskeho vplyvu a od príležitostí na vytvorenie synergií s inými iniciatívami. Patria medzi ne:

- inovácia v oblasti zdravého životného štýlu a aktívneho starnutia
- suroviny – udržateľné skúmanie, ťažba, spracovanie, recyklácia a nahradzovanie
- Food4future (potraviny budúcnosti) – udržateľný dodávateľský reťazec od zdrojov po spotrebiteľov

Pre dlhú vlnu v roku 2018 sa ráta so zostávajúcimi tematickými okruhmi (mobilita v meste, výroba s pridanou hodnotou a inteligentná bezpečná spoločnosť), pričom sa bude prihliadať na nové a neočakávané výzvy, ktoré sa môžu v budúcnosti objaviť.

EIT:

- *včas pripraví výberové konanie ZIS druhej vlny v roku 2014 a po hodnotení programu Horizont 2020 vrátane jeho osobitného programu a EIT, tretej vlny v roku 2018,*
- *zabezpečí, že rámcové podmienky budúcich výberových konaní ZIS sú nastavené tak, aby viedli k optimálnym výsledkom, najmä prostredníctvom poskytnutia jasných usmernení o požiadavkách a postupoch a prostredníctvom udelenia dostatočného času navrhovateľom na zorganizovanie partnerstva.*

2.2. Posilňovanie vplyvu EIT

Podpora inovácie v celej Únii

V počiatočnom období sa EIT zameriaval najmä na snahy o zriadenie ZIS. Hoci je jednoznačným cieľom EIT posilňovať jestvujúce centrá excelentnosti, EIT bude musieť dbať na to, aby tiež prinášal úžitok v oblastiach Únie, ktoré sa priamo nezúčastňujú na ZIS. Dôležitým poslaním EIT je preto aktívne podporovať šírenie osvedčených postupov v oblasti integrácie znalostného trojuholníka s cieľom vytvárať spoločnú kultúru inovácií a spoločného využívania poznatkov.

Do budúca EIT musí pracovať na tom, aby skúsenosti ZIS urobil zrozumiteľnými a opakovateľnými a musí ich zabudovať do kultúry, ktorá môže pôsobiť ako vzor v Európe a za jej hranicami. Určovaním, analýzou a vzájomnou výmenou osvedčených postupov, ako aj prostredníctvom nových modelov správy a financovania zo strany ZIS EIT zaručuje, že

poznatky vytvorené v rámci EIT a jeho ZIS sa šíria a zhodnocujú v prospech ľudí a inštitúcií vrátane tých, ktoré nie sú priamo zapojené do ZIS.

EIT môže zohrávať rozhodujúcu úlohu pri zlučovaní rôznorodých prístupov uplatnených v rámci ZIS a pri ich premene na prenosné prístupy využiteľné v oblastiach s nízkou inovačnou kapacitou, a ktoré by inak neboli schopné využiť vo svoj prospech skúsenosti nadobudnuté v rámci EIT. Týmto krokom v ústrety sa zaručí, že výhodami vyplývajúcimi zo skúseností EIT sa podporuje rozvoj inovačnej kapacity v týchto oblastiach. V rámci tejto činnosti je možné vytvoriť veľkú návratnosť, pokiaľ stavia na práci ZIS.

Hlavnými hnacími silami vzdelávania na úrovni EIT môžu byť: výskum orientovaný na inovácie v oblasti tvorby nových podnikov a nových obchodných modelov, riadenie portfólií duševných práv a nové prístupy k spoločnému vlastníctvu duševných práv, podnikateľstvo a nové integrované formy multidisciplinárneho vzdelávania; inovatívna správa a finančné modely založené na koncepcii otvorenej inovácie alebo zahrňujúce verejné orgány. Pomôžu EIT pôsobiť ako vzor a konať ako „rozhodujúci hráč“ v európskom inovačnom priestore a stať sa medzinárodne uznávanou inovačnou inštitúciou.

Podpora a prilákanie talentov

Úspešná inovácia sa odvíja od talentovaných ľudí. Jedným z najhlavnejších úloh EIT je poskytnúť talentovaným ľuďom príležitosť na plné využitie svojho potenciálu a vytvoriť prostredia, v ktorých môžu prosperovať. EIT vytvára takéto prostredia prostredníctvom ZIS, no potrebuje ich doplniť o stratégie na prilákanie talentov vrátane tých najšpičkovejších spoza hraníc ZIS.

EIT preto zavedie osobitnú schému zameranú na ľudí s cieľom zaručiť, že na iniciatívu budú plne napojené talenty spoza hraníc stredísk spoločného umiestnenia – študenti, výskumníci, pedagogickí pracovníci a podnikatelia zo všetkých kariérnych úrovní. Touto schémou sa zabezpečia najšpičkovejšie talenty spoza hraníc ZIS, ktoré budú mať príležitosť profitovať z inovačného prostredia vytvoreného v strediskách spoločného umiestnenia, no takisto im poskytne stimuly na plné využitie poznatkov a know-how získaných v oblastiach mimo pôsobnosti ZIS. Významnú úlohu v tejto oblasti by mohla zohrať nadácia EIT.

Ďalšou jednoznačnou úlohou EIT je prilákať talenty spoza hraníc EÚ. Vytvorením silnej značky a utužením strategických vzťahov s kľúčovými partnermi z celého sveta môže EIT prispieť k zvýšeniu prítlačlivosti partnerov v rámci ZIS. EIT by mal v úzkej spolupráci so ZIS vytvoriť silnú medzinárodnú stratégiu, v ktorej sa vymedzia a prepoja príslušné kontaktné osoby a potenciálni partneri. V tejto súvislosti by mali EIT a ZIS naplno využiť jestvujúce iniciatívy EÚ v danej oblasti, ako napr. program „Erasmus pre všetkých“ a akcie Marie Curie. EIT môže zvyšovať spoločné využívanie poznatkov, poradenstvo a vytváranie sietí aj podporovaním zriaďovania siete absolventov štúdia EIT.

EIT doplní svoje snahy v oblasti podpory talentovaných ľudí a bystrých nápadov ďalšími opatreniami, ako napr. zorganizovaním súťaží o najlepšie nápady alebo udeľovaním ocenení, a to buď ako vlastnú iniciatívu, alebo v spolupráci s vedúcimi svetovými partnermi.

EIT:

- *v úzkej spolupráci so ZIS vytvorí schému („EIT fellows“), ktorá umožní talentovaným ľuďom v rámci EÚ a spoza jej hraníc zapojiť sa do činností stredísk*

spoločného umiestnenia ZIS na obmedzený čas, čo bude prospešné pre obe strany, t. j. pre daného účastníka aj pre ZIS,

- *zriadi/prispôsobí internetový nástroj, ktorým sa vytvorí platforma na spoločné využívanie poznatkov a vytváranie kontaktných sietí okolo EIT,*
- *bude stavať na a podporovať funkčnú a silnú sieť absolventov vzdelávacích činností a činností odborného vzdelávania EIT/ZIS (EIT alumni),*
- *systematicky sprístupní poučenia zo ZIS a ich úspechy širokému inovačnému spoločenstvu v EÚ aj mimo nej. Súčasťou tohto úsilia môže byť vytvorenie registra otvorených vzdelávacích programov vytvorených v rámci činností vzdelávania a odbornej prípravy EIT a ZIS.*

2.3. Nové mechanizmy plnenia a monitorovanie orientované na výsledky

Zjednodušenie vykonané zodpovedne a svedomito je pre EIT nevyhnutnosťou, ak chce dosiahnuť účinné výsledky, podporovať prelomové inovácie a zapojenie podnikateľského spoločenstva. EIT má stále priestor na plnšie využitie svojej pružnosti s cieľom dosiahnuť ešte väčšie zjednodušenie.

Ako „investor“ do ZIS považuje EIT zjednodušenie za dynamický postup začlenený do prevádzky EIT a za súčasť svojej podpornej funkcie v prospech ZIS. EIT sa bude preto snažiť o prispôbenie, vylepšenie a zjednodušenie svojich postupov monitorovania, podávania správ a financovania a neustále sa bude usilovať využívať zjednodušené prístupy, ktoré môžu pomôcť ZIS vyrovnať sa s novými, vznikajúcimi potrebami a posilniť svoj vplyv.

ZIS poskytnú ideálnu pôdu na testovanie nových prístupov k financovaniu a riadeniu inovácií. S pomocou experimentovania a nadobúdania skúsenosti v rámci ZIS EIT naplní cieľ zjednodušenia programu v kľúčových oblastiach, napr. pokiaľ ide o zmluvné dohody, zjednodušené podávanie správ, paušálne sumy a paušálne sadzby.

Komisia bude podrobne monitorovať schopnosť EIT vytvárať čo najjednoduchšie dohody a zásady v oblasti financovania a riadenia činností ZIS, ktoré budú založené na vlastnom programe zjednodušenia EIT. Získané poučenia vrátane neúspechov sa budú spoločne využívať s budúcimi ZIS a programami a schémami EÚ v rámcovom programe Horizont 2020.

Komisia posilnila svoje snahy v oblasti podpory EIT smerom k zriadeniu zdravého systému monitorovania orientovaného na výsledky. Týmto systémom monitorovania sa zaistí plná zodpovednosť EIT a ZIS, kvalita výsledkov, príspevok k napĺňaniu priorít programu Horizont 2020, a súčasne sa umožní dostatočná pružnosť podnikateľskej dynamiky ZIS. Umožní EIT nadobudnúť solídne kapacity v oblasti zberu a analýzy vstupov od ZIS s cieľom merať výkon EIT na základe vlastných cieľov a referenčne porovnať EIT a ZIS s najlepšimi postupmi na európskej a celosvetovej úrovni. Systém sa vytvorí tak, aby bol pružný a ak je to potrebné, aby sa dal upraviť s cieľom zohľadniť zmeny a nárast portfólia činností EIT a ZIS. Na základe odporúčaní nezávislého externého hodnotenia a zastrešujúcich ustanovení o monitorovaní vymedzených v programe Horizont 2020 Komisia v spolupráci s EIT a ZIS navrhla vytvoriť monitorovanie výkonu EIT orientované na výsledky, ktoré sa zameriava na štyri úrovne činností:

- **úroveň Horizont 2020** – pravidelne monitorovať príspevok EIT a ZIS k dosahovaniu cieľov programu Horizont 2020
- **úroveň EIT** – posudzovať výkon EIT ako účinného a efektívneho subjektu EÚ; to sa bude merať na základe podpory poskytnutej ZIS, intenzity a pokrytia jeho činností dosahom šírenia a medzinárodných činností a na základe jeho schopnosti vytvárať zjednodušené postupy.
- **úroveň ZIS ako celku** – monitorovať príspevok všetkých ZIS k dosahovaniu strategických cieľov EIT podľa vymedzení špecializovaného nástroja, akým je napr. hodnotiaci tabuľka EIT.
- **úroveň jednotlivých ZIS** – monitorovať výkon jednotlivých ZIS na základe individuálnych cieľov a kľúčových ukazovateľov výkonu, ktoré sú vymedzené v obchodných plánoch jednotlivých ZIS. ZIS vlastní rôzne obchodné modely a trhy, a teda aj rôzne priemyselné kľúčové ukazovatele výkonu, ktoré sú základom úspešného riadenia jednotlivých ZIS.

EIT:

- *vytvorí program zjednodušenia vrátane referenčných kritérií na posúdenie pokroku a Komisii bude podávať správy o pokroku pri jeho vykonávaní prostredníctvom výročnej správy o činnosti; zaručí, že nové modely zjednodušenia sa šíria v celej EÚ a poskytujú informácie iným iniciatívam EÚ,*
- *v spolupráci s Komisiou a ZIS vytvorí komplexný systém na monitorovanie: príspevku EIT k programu Horizont 2020; vplyv EIT prostredníctvom jeho vlastných činností a činností ZIS; a výsledkov ZIS. EIT bude informovať o všetkých svojich činnostiach monitorovania formou výročnej správy o činnosti.*

3. ÚČINNÉ ROZHODOVANIE A ORGANIZÁCIA PRÁCE

V správnej štruktúre EIT sa kombinuje prístup zdola nahor ZIS so strategickým vedením na úrovni EIT. Rozhodovanie na úrovni EIT sa preto musí vyznačovať skutočne strategickým smerovaním, ktoré sa skombinuje s účinnými mechanizmami vykonávania a systematickým zapájaním činiteľov znalostného trojuholníka v celej Európe.

Model správy EIT preukázal svoju celkovú hodnotu. Skúsenosti z počiatočnej fázy však naznačujú, že možno vyvinúť ďalšie úsilie na posilnenie účinnosti rozhodovania EIT a jeho mechanizmov vykonávania. Vzťah medzi správnou radou EIT zodpovednou za strategické rozhodnutia a ústredím EIT zodpovedným za ich vykonávanie sa musí jednoznačnejšie zdefinovať a zjednodušiť. Ústredie EIT bude musieť vymedziť kritické oblasti, v ktorých by EIT mohol poskytovať podporu ZIS, pričom zaručí vhodnú vyváženosť funkcií podporovania a monitorovania. Správna rada napokon musí lepšie zaručovať, že strategické rozhodnutia sú dostatočne podložené skúsenosťami ZIS a širšieho inovačného spoločenstva.

3.1. Zjednodušenie a ujasnenie postupu rozhodovania EIT

Správna rada EIT určuje strategické smerovanie EIT a rámcové podmienky pre ZIS a prostredníctvom svojich členov prepája EIT s rôznymi zainteresovanými spoločenstvami

v danej oblasti. V súlade s prístupom EIT orientovaným na podnikanie musia byť postupy jeho rozhodovania účinné, rýchle a cielené.

Určujúcimi faktormi v tomto ohľade sú veľkosť, zloženie a postupy správnej rady. Zásada nezávislých členov v spojení s obmedzeným počtom zvolených členov zastupujúcich spoločenstvo ZIS preukázali svoju hodnotu a umožňujú zozbierať odborné poznatky z celého znalostného trojuholníka. Počiatočný model zložený z 18 zvolených členov plus nedávno pridaných zástupcov ZIS však preukázal aj svoje nedostatky. Menej početná správna rada bude viesť k účinnejšiemu rozhodovaniu a zníži nadmerné administratívne obsadenie. Väčšiu účinnosť možno napokon získať opätovným preorientovaním správnej rady EIT na jej ústrednú úlohu, ktorou je poskytovanie strategického vedenia. Súrodosť s inými iniciatívami EÚ sa ďalej zvýši prostredníctvom posilnenej konzultácie s Európskou komisiou o trojročnom pracovnom programe EIT. Informácie o EIT a ZIS z trojročného pracovného programu umožnia posúdenie a zabezpečenie doplnkovosti s inými časťami programu Horizon 2020 a inými politikami a nástrojmi Únie. Všetky tieto zmeny boli zahrnuté do upraveného nariadenia o EIT, ktoré je pripojené k SIP.

Rozhodnutia správnej rady EIT vykonáva ústredie EIT, ktoré riadi riaditeľ zodpovedný za činnosti EIT. Týmto konaním sa v ústredí odráža povaha EIT a jeho ZIS orientovaná na výsledky a je hnacou silou zjednodušenia postupov. Zároveň si ústredie EIT rozvíja kapacity na systematické zbieranie poučení zo ZIS a sprostredkúva tieto zistenia širšiemu inovačnému spoločenstvu. Časom sa ústredie EIT stane bohatým registrom osvedčených postupov a skutočným znalostným partnerom pre tvorcov politik.

Prilákание a udržanie talentovaných odborníkov je pre ústredie EIT výzvou. S cieľom vybaviť kanceláriu EIT najlepšimi talentami a zručnosťami sa vytvorí jasná stratégia v oblasti ľudských zdrojov vrátane možností siahajúcich nad rámec priameho zamestnania, napr. dočasné preloženie alebo pridelenie, podpora pravidelnej výmeny pracovníkov a sťaže v excelentných inovačných, výskumných a vzdelávacích inštitúciách z EÚ a celého sveta.

EIT:

- *prostredníctvom inteligentnej stratégie v oblasti ľudských zdrojov vrátane systematického využívania vnútorných a vonkajších odborných poznatkov a vnútorných riadiacich postupov zaručí, že EIT sa postupne stane referenčnou inštitúciou v oblasti inovatívnej správy,*
- *prijme konkrétne opatrenia na ďalšiu podporu kultúry otvorenosti a transparentnosti.*

3.2. Investície do ZIS – vzťahy medzi EIT a ZIS

Interakciami medzi EIT a ZIS sa ZIS poskytne rámec na úspešnú prevádzku, ale zároveň sú základom vzdelávacieho postupu, ktorý EIT umožňuje pôsobiť ako skúšobný priestor nových inovačných modelov. S cieľom zabezpečiť vhodné rámcové podmienky pre ZIS musí EIT vo všetkých fázach tohto postupu poskytovať vedenie, v ktorom sa však všetko nepredpisuje. Interakcie medzi ústredím EIT a ZIS musia byť systematické a založené na dôvere s cieľom dosiahnuť čo najväčšiu účinnosť. K tomuto cieľu by mali prispievať zmluvné vzťahy medzi EIT a ZIS, a takisto aj organizačné usporiadanie ústredia EIT.

Posunom od čisto administratívnej úlohy ústredie EIT vylepší svoje prevádzkové funkcie s cieľom viesť ZIS k čo najväčšiemu výkonu a široko sprístupniť dobré výsledky. Poskytovaním určitého množstva centralizovaných služieb a funkcií namiesto na úrovni jednotlivých ZIS možno dosiahnuť lepšiu účinnosť. Zatiaľ čo všetky ZIS pracujú v osobitných tematických oblastiach, množstvo prvkov má prierezovú povahu a to je presne priestor, v ktorom môže EIT zabezpečiť hmatateľný prínos. Tieto funkcie znalostného poskytovateľa sa môžu vzťahovať na pôsobenie ústredia EIT ako informačného makléra a vynaliezavého kontaktného bodu, napr. prostredníctvom podpory výmeny a vzájomného vzdelávania medzi ZIS, uľahčovaním vzťahov s inštitúciami EÚ a inými kľúčovými organizáciami, ako je napr. Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD), alebo na osobitné prierezové otázky, ako je napr. poradenstvo v oblasti práv duševného vlastníctva, prenosu technológií a znalostí, referenčné porovnávanie s medzinárodnými osvedčenými postupmi alebo vypracovanie predpovedí a prognóz s cieľom určiť budúce smerovanie EIT a ZIS. EIT a ZIS spoločne rozhodnú, kde sa tieto úlohy budú dať najúčinnnejšie vykonať. V tomto ohľade bude pre EIT a ZIS mimoriadne dôležité, aby zriadili životaschopné mechanizmy systematickej spolupráce okolo prierezových otázok.

EIT:

- *poskytne jasné a súrodé usmernenia o očakávaniach, povinnostiach a zodpovednostiach počas celého životného cyklu ZIS,*
- *v úzkej spolupráci so ZIS vytvorí kapacitu v rámci ústredia EIT na uľahčenie výmeny a vzdelávania medzi ZIS,*
- *zabezpečí určitý počet služieb pre ZIS v oblasti horizontálnych otázok, v ktorých možno dosiahnuť väčšiu účinnosť a zavedie ďalšie podnikové politiky s tým istým cieľom.*

3.3. Nadviazanie kontaktu so zainteresovanými stranami

Aktívna výmena a vzájomné vzdelávanie s inými iniciatívami by mohli tvoriť základný kameň úsilia EIT v oblasti testovania nových inovačných modelov. EIT preto musí stavať na jestvujúcich osvedčených postupoch a externých odborných poznatkoch, aby sa mohol stať referenčným orgánom v oblasti inovácie, o čo sa usiluje. Je teda nevyhnutné, aby správna rada prijímala rozhodnutia podložené pohľadmi a potrebami inovačných činiteľov z praxe a v kontexte širšieho európskeho rámca. Orientovaním sa na kultúru otvorenosti a zapojenie vonkajších strán môže EIT aktívne podporovať osvojovanie si a prijímanie nových inovácií v širokej verejnosti.

S týmto cieľom EIT nadviaže priamy kontakt s členskými štátmi a ostatnými zainteresovanými stranami z inovačného reťazca, čo bude prospešné pre obe strany. S cieľom zosystematizovať tento dialóg a výmenu sa ako vhodný nástroj na uľahčenie obojstrannej a interaktívnej komunikácie javí vytvorenie fóra zainteresovaných strán EIT, ktoré bude združovať širšie spoločenstvo zainteresovaných strán okolo prierezových otázok. Medzi zainteresovanými stranami budú predstavitelia vnútroštátnych a regionálnych orgánov, organizované záujmové a individuálne subjekty zo sveta podnikania, vysokoškolského vzdelávania a výskumu, skupinové organizácie, a takisto aj ďalšie dotknuté strany zo znalostného trojuholníka. Zorganizovanie fóra zainteresovaných strán bolo zahrnuté do upraveného nariadenia o EIT, ktoré je pripojené k SIP.

Aktívne konzultácie s ďalšími inštitúciami EÚ, najmä s príslušnými útvarmi Komisie, už od raných štádií umožní čo najlepšie využitie synergií a vzájomné vzdelávanie s ostatnými iniciatívami EÚ.

EIT:

- *vytvorí pravidelné fórum zainteresovaných strán EIT s cieľom uľahčiť interakciu a vzájomné vzdelávanie so širším inovačným spoločenstvom v rámci znalostného trojuholníka a vrátane vnútroštátnych a regionálnych úradov. V tomto kontexte sa prostredníctvom internetovej platformy umožní väčšia podpora interakcií medzi účastníkmi,*
- *bude systematicky využívať existujúce združenia univerzít, podnikov a výskumných organizácií a skupinových organizácií, ako sú napr. platformy na výmenu poznatkov a šírenie výsledkov,*
- *zriadi mechanizmus na ďalšie uľahčenie synergií medzi EIT a ZIS a ostatnými iniciatívami EÚ, ako je napr. výročné stretnutie EIT, ZIS a príslušných útvarov Európskej komisie.*

4. ODHAD FINANČNÝCH POTRIEB A ZDROJOV FINANCOVANIA NA ROKY 2014 – 2020

4.1. Konsolidácia inteligentného modelu financovania ZIS

EIT vytvoril originálny model financovania, ktorý stavia na spoločných silných miestach a zdrojoch existujúcich excelentných organizácií; financovanie EIT pôsobí ako katalyzátor na podnietenie a zhromaždenie dodatočných finančných zdrojov od širokej škály verejných a súkromných partnerov. Na tomto základe EIT poskytuje v priemere asi 25 % z celkového financovania ZIS a zostávajúcich minimálne 75 % by malo pochádzať z iných zdrojov ako EIT. Ide o vlastné príjmy a zdroje partnerov ZIS, ale aj o verejné financovanie na vnútroštátnej, regionálnej úrovni a úrovni EÚ, najmä o súčasné a budúce štrukturálne fondy a rámcový program v oblasti výskumu a inovácie. V druhom prípade sa ZIS (a niektorí ich partneri) uchádzajú o financovanie v súlade s príslušnými pravidlami daných programov a na rovnoprávnom základe s ostatnými účastníkmi. Príspevok od partnerov ZIS sa nepovažuje za klasickú požiadavku grantového „spolufinancovania“, ale skôr za predpoklad minimálnej úrovne zapojenia existujúcich organizácií a ich finančného záväzku k ZIS. Týmto prístupom zdola nahor sa zaručuje silný záväzok partnerov ZIS, podnecujú sa investície a podporujú sa štrukturálne a organizačné zmeny medzi partnermi ZIS a ďalšími činiteľmi. Skúsenosti nadobudnuté v rámci počiatočných ZIS ukázali, že priemysel sa finančne zaviazal k napĺňaniu obchodných plánov ZIS a že podiel rozpočtu ZIS od priemyselných partnerov predstavuje 20 % – 30 % z celkového ročného rozpočtu ZIS. ZIS sa tiež podarilo zosúladiť a zhromaždiť dodatočné zdroje vnútroštátneho financovania, ktoré by v inom prípade nebolo možné získať (ilustračný príklad: nemecká vláda sa rozhodla zveriť riadenie vzdelávacej iniciatívy „Software Campus“ spoločenstvu ICT Labs s rozpočtom 50 mil. EUR na obdobie 5 rokov, ktorý pochádza z verejných aj súkromných zdrojov).

Financovanie EIT sa predpokladá len v prípade činností ZIS s pridanou hodnotou, teda činností, ktoré umožňujú integráciu politík znalostného trojuholníka (vzdelávanie, výskum a inovácia) a partnerov v rámci a medzi ZIS v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v obchodných plánoch ZIS. Ide najmä o projekty ZIS v oblasti vzdelávania, podnikania

a vytvárania podnikov, v rámci ktorých sa investície dopĺňajú dobre zavedenými činnosťami (napr. jestvujúcimi výskumnými projektmi). Finančným príspevkom od EIT by sa mali takisto pokrývať administratívne, riadiace a koordinačné činnosti ZIS.

ZIS prechádzajú rôznymi fázami rozvoja s rozličnou povahou ich celkových rozpočtov, a až potom dosahujú konštantnú rýchlosť. Schopnosť absorpcie ZIS je spočiatku relatívne obmedzená, no v ďalších rokoch sa podstatne rozvíja.

Po počiatkovej zriaďovacej fáze v trvaní 2 rokov rozpočet ZIS exponenciálne rastie a dokáže zmobilizovať výraznú úroveň nových zdrojov od jestvujúcich a nových partnerov v relatívne krátkom čase. S cieľom dosiahnuť dostatočné kritické množstvo a vytvoriť vplyv na európskej úrovni sa ročný rozpočet ZIS bude pohybovať od 250 po 450 miliónov pri konštantnej rýchlosti, v závislosti od stratégie, partnerstva a trhového potenciálu každého jednotlivého ZIS.

Hoci ZIS nebudú plne finančne nezávislé od EIT, v strednodobom horizonte sa bude podporovať, aby nadobudli udržateľnosť; t. j. znížili svoju závislosť na financovaní EIT s cieľom ich ďalšej konsolidácie a rozšírenia. Financovanie EIT sa bude naďalej poskytovať na určité činnosti ZIS s pridanou hodnotou v oblastiach, v ktorých investície EIT majú podstatnú návratnosť, napr. vzdelávanie, vytváranie podnikov, spoločné umiestňovanie, dosah a šírenie.

V súčasnosti sa financovanie EIT určené ZIS poskytuje výlučne prostredníctvom grantov. V novom viacročnom finančnom rámci (VFR 2014 – 2020) sa budú môcť zriadiť nové finančné mechanizmy pomocou dlhového alebo majetkového nástroja EIT, ktorý je „investorom“ do ZIS, bude tento vývoj podrobne sledovať a bude povzbudzovať prístup k ZIS s cieľom ich plného využitia, a ak to bude potrebné, bude uľahčovať a koordinovať tento prístup.

4.2. Potreby rozpočtu EIT

Potreby rozpočtu EIT na obdobie 2014 – 2020 dosahujú výšku 3,1 mld. EUR a vychádzajú z troch hlavných prvkov: výdavky potrebné na konsolidáciu troch jestvujúcich ZIS, postupný rozvoj nových ZIS v roku 2014 a 2018 a na činnosti šírenia a dosahu a administratívne výdavky.

Na financovanie ZIS zriadených v roku 2009 a pôsobiacich konštantnou rýchlosťou sa predpokladá približne 1,69 mld. EUR (53,15 % z celkového rozpočtu EIT); 1,01 mld. EUR (31,81 %) sa predpokladá pre ZIS druhej vlny (v tom čase počas fázy zriadenia a rozvoja) a 259,75 mil. EUR (8,16 %) pre ZIS zriadené v rámci tretej vlny.

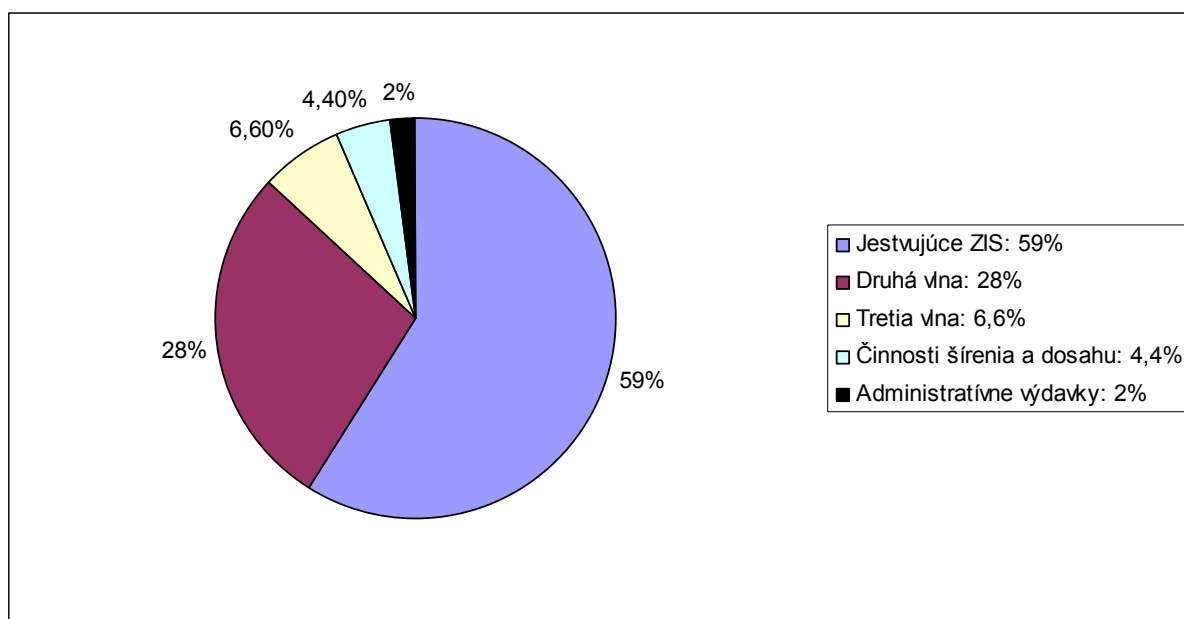
Plánovaný rozpočet EIT v oblasti ZIS na obdobie rokov 2014 – 2020 sa teda odhaduje na 2,9 mld. EUR (93,13 % celkového rozpočtu EIT na obdobie 2014/2020). Očakáva sa, že prostredníctvom silného pákového efektu EIT ZIS zmobilizuje ďalších 8,890 mld. EUR z ďalších verejných a súkromných zdrojov.

EIT sa takisto zapojí do niekoľkých činností šírenia a dosahu, ako je napr. program EIT fellowship, ktorým sa výrazne posilní vplyv jeho pôsobenia v rámci Európy. Pridanú hodnotu a lepšiu účinnosť činností ZIS pomôžu zaistiť ďalšie prierezové podporné a monitorovacie služby. Pri vykonávaní a rozvoji týchto činností sa bude EIT musieť riadiť stratégiou zameranou na dosiahnutie vysokého pomeru účinnosti, t. j. maximálneho vplyvu, ktorý

možno dosiahnuť prostredníctvom miernych mechanizmov. Približne 141,76 miliónov (4,4 %) z rozpočtu EIT je potrebných na vykonanie týchto činností.

Ak má EIT presadzovať nové spôsoby otvorenej inovácie a zjednodušenia, malo by sa to odrážať aj v jeho prístupe k správe. Ústredie EIT musí byť odľahčenou organizáciou, ktorá sa riadi strategickým prístupom k stavaniu na odborných poznatkoch vždy, keď je to potrebné, ale nevytvára zbytočne ťažké a trvalé štruktúry. Náklady na administratívne výdavky pokrývajúce potrebné výdavky na zamestnancov, administratívu, infraštruktúru a prevádzku v dlhodobom meradle nepresiahnu 2,4 % rozpočtu EIT. Časť administratívnych výdavkov pokrýva hostujúca krajina Maďarsko prostredníctvom poskytnutia bezplatných kancelárskych priestorov do roku 2030, a takisto aj ročného príspevku vo výške 1,5 mil. EUR na zamestnanecké náklady do konca roku 2015. Z uvedeného vyplýva, že administratívne výdavky sa budú pohybovať okolo 77 mil. EUR na obdobie 2014 – 2020.

Graf č. 3: Rozdelenie potrieb rozpočtu

Presné rozdelenie sa uvádza vo finančnom výkaze pripojenom k návrhu na zmenu a doplnenie nariadenia o EIT.

Počas nového VFR sa bude EIT financovať predovšetkým prostredníctvom príspevkov z programu Horizont 2020, v rámci ktorého sa pre túto oblasť predpokladá suma 2,8 mld. EUR. EIT ďalej získa príspevkov rovnajúci 2,5 % z celkového rozpočtu EIT od Nórska, Islandu a Lichtenštajnska, ktoré sa zúčastňujú prostredníctvom rozhodnutia o Európskom hospodárskom priestore.

Informačný hárok 1: Výroba s pridanou hodnotou

1. VÝZVA

Jednou z hlavných výzev vymedzených v európskom inovačnom programe, ktorá sa takisto rieši v rámci programu Horizont 2020, je konkurencieschopnosť členských štátov EÚ na svetovom trhu. Jedným zo sektorov, kde je tento problém mimoriadne naliehavý je sektor výroby.

Výroba v európskych štátoch je pod značným tlakom – zvýšená konkurencia zo strany iných rozvinutých hospodárstiev, nízkonákladová produkcia v rozvojových krajinách a nedostatok surovín na európske výrobné spoločnosti vyvíjajú veľký tlak. Súčasne sa objavujú faktory, ktoré v sektore výroby spôsobujú zmeny – nové potreby trhu a spoločnosti, rýchly vedecký a technický pokrok, požiadavky v oblasti životného prostredia a udržateľnosti.

Jednou z možných odpovedí na riešenie týchto výzev je rozvoj „vysoko hodnotného výrobného priemyslu (resp. priemyslu s pridanou hodnotou)“. Súčasťou tejto koncepcie je integrovaný systém vrátane celého cyklu výroby, distribúcie a nakladania s tovarom a produktmi/službami po skončení ich životnosti, a uplatňuje sa v nej inovačný systém orientovaný na zákazníka/používateľa. Výrobcovia s pridanou hodnotou sa v rámci hospodárskej súťaže nezameriavajú len na cenu, ale vytvárajú hodnotu tak, že zabezpečujú inováciu produktov/služieb, zavádzajú excelentnosť postupov, dosahujú vysoké uznávanie značky a/alebo prispievajú k udržateľnej spoločnosti⁴.

Sektor výroby má veľký hospodársky, sociálny a environmentálny význam. V roku 2010 sektor výroby predstavoval 15,4 % HDP EÚ a viac ako 33 miliónov pracovných miest⁵. Toto číslo sa zvýši na 37 % po započítaní oblasti výroby energie, výstavby a pridružených obchodných služieb. Zároveň však sektor výroby prispel k vytvoreniu približne 25 % odpadu, 23 % skleníkových plynov a 26 % emisií NO_x vyprodukovaných v Európe.

So zreteľom na tieto skutočnosti je celkom jasné, že celkové ciele v oblasti výroby musia byť zvýšenie konkurencieschopnosti Európy na svetovom trhu a rozvoj výrobných postupov, ktoré sú udržateľnejšie a šetrnejšie voči životnému prostrediu.

2. RELEVANTNOSŤ A VPLYV

ZIS zamerané na výrobu s pridanou hodnotou pomôže dosahovať priority programu Horizont 2020 v oblasti modernej výroby a spracovania a jeho osobitného cieľa „pretvoriť súčasné priemyselné modely produkcie na technológie výroby a spracovania, ktoré intenzívnejšie využívajú poznatky, sú udržateľnejšie, nízkouhlíkové a medzisektorovejšie, a ktorých výsledkom sú inovatívnejšie produkty, postupy a služby“.

Bude schopné zmobilizovať investície a dlhodobé záväzky zo sektoru podnikania a rozšíriť a vytvoriť nové trhy. Predovšetkým by mohlo byť užitočné pri podporovaní akcií

⁴ Koncepcia predstavená v rámci tzv. Sainsburyho preskúmania: The Race to the Top – Lord Sainsbury's review of the UK Government's Science and Innovation Policies (Súťaž o vrchol – preskúmanie lorda Sainsburyho britských vládnych politík v oblasti vedy a inovácie), 5. októbra 2007.

⁵ Eurostat.

vymedzených v strategickom výskumnom programe Európskej technologickej platformy (ETP) „Manufuture“:

- tvorba produktov a služieb s pridanou hodnotou,
- tvorba nových obchodných modelov,
- tvorba moderných výrobných inžinierskych postupov,
- nové vznikajúce výrobné vedy a technológie,
- premena jestvujúcich výskumných a vzdelávacích infraštruktúr tak, aby podporovali výrobu svetovej triedy.

Okrem podpory tvorby nových produktov, služieb, obchodných modelov a výrobných postupov by sa mal klásť dôraz aj na udržateľnosť a zníženie neúčinnosti z hľadiska zdrojov a energie, maximalizáciu kladných environmentálnych vplyvov, a takisto aj na prispievanie k posilňovaniu kladných hospodárskych a sociálnych vplyvov. Konkrétne by súčasťou takéhoto čistého prístupu boli účinné postupy a prístroje z hľadiska energie a materiálov, využívanie obnoviteľných zdrojov energie a/alebo využívanie inteligentného riadenia energie, čo by viedlo k výraznému zníženiu odpadu a emisií. **Prispievaním k tvorbe a využívaniu udržateľnejšej, zdrojovo účinnejšej a konkurencieschopnejšej výroby by ZIS mohli podnietiť zmenu správania priemyslu a spotrebiteľov a vytvoriť systémový vplyv.**

ZIS zamerané na výrobu s pridanou hodnotou by takisto zohrávalo dôležitú úlohu a malo významný vplyv na regionálnej úrovni: Kľúčovým poslaním ZIS na regionálnej úrovni by bola podpora tvorby vzájomne prepojených regionálnych zoskupení s miestnymi prenosmi a spolupracou, tvorba spôsobilostí v oblasti špičkových výrobných technológií a rozvoj excelentnosti výrobných technológií. V tejto súvislosti **by sa mohla venovať osobitná pozornosť tým regiónom, ktoré sú viac ovplyvnené ubúdajúcimi výrobnými kapacitami, ako aj MSP.**

Medzi hlavné výzvy dosiahnutia týchto cieľov patrí dostupnosť vysoko **kvalifikovanej pracovnej sily, ktorá je dostatočná, pokiaľ ide o jej kvalitu aj kvantitu.** ZIS by teda zohrávalo veľmi dôležitú úlohu pri pretváraní vzdelávacieho priestoru v tejto oblasti. Vytvorením užších prepojení medzi žiadateľmi zručností a poskytovateľmi vzdelávania by ZIS podporovalo spoločné postgraduálne vysokoškolské programy, postgraduálnu odbornú prípravu a priemyselné kurzy „z reálneho života“.

Budovanie kapacít bude ďalším kľúčovým prvkom ZIS zameraného na výrobu s pridanou hodnotou. Netýka sa to iba dodávky vysoko kvalifikovanej pracovnej sily, ale aj možnosti zriadenia ZIS ako interaktívneho a podporného fóra v oblasti **medzidisciplinárnych** zručností a spôsobilostí, najmä pokiaľ ide o spájanie viacerých kľúčových podporných technológií, ako navrhuje skupina na vysokej úrovni v oblasti kľúčových podporných technológií (KET)⁶.

ZIS s týmto tematickým zameraním bude mať potenciál na spájanie rôznych činiteľov a zainteresovaných strán v tomto veľmi medzidisciplinárnom sektore vrátane kľúčových predchádzajúcich a nadväzujúcich častí hodnotového reťazca. Týka sa to aj spracovateľských

⁶ http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/ict/files/kets/hlg_report_final_en.pdf

odvetví (napr. oceliarskeho alebo chemického), ktoré sú priamo prepojené s hodnotovým reťazcom výroby s pridanou hodnotou.

3. SYNERGIE A DOPLNKOVOSŤ S JESTVUJÚCIMI INICIATÍVAMI

Uvedené ZIS by sa dopĺňalo s viacerými iniciatívami EÚ, ako aj na úrovni členských štátov a priemyselných združení.

Okrem už spomenutej platformy ETP „Manufuture“ by takisto mohlo vytvoriť prepojenia s ETP v oblasti integrácie inteligentných systémov a so spoločnou technologickou iniciatívou (STI) v oblasti zabudovaných počítačových systémov. Verejno-súkromné partnerstvo v oblasti tovární budúcnosti, ako aj viaceré projekty rámcových programov (RP) by boli takisto prirodzenými partnermi spolupráce. ZIS by zohľadňovali výskumné priority a akčné plány vymedzené v rámci ETP a doteraz vykonané výskumné práce v tejto oblasti v rámci STI, verejno-súkromných partnerstiev a projektov rámcových programov.

Podobne by nadväzovalo na projekty trhového uplatnenia ekologických inovácií v rámci programu CIP (program pre konkurencieschopnosť a inovácie), v ktorých sa nadobudli skúsenosti v oblasti udržateľnejšej výroby. Tieto skúsenosti by sa ďalej využívali v programe Horizont 2020m najmä čo sa týka spoločenských výzev opatrenia v oblasti klímy, efektívne využívanie zdrojov a udržateľné dodávky surovín. Do úvahy prichádzajú aj synergie s pilotným programom overovania environmentálnych technológií, ktorý sa zameriava na podporu vysoko hodnotných environmentálnych technológií prostredníctvom poskytovania overovania ich výkonu tretími stranami.

ZIS zamerané na výrobu s pridanou hodnotou by bolo takisto prepojením synergických účinkov s Európskou radou pre výskum technológií, čo odporúča skupina na vysokej úrovni v oblasti kľúčových podporných technológií s cieľom podporovať excelentnosť výskumu a inovácie technológií.

ZIS v tejto oblasti by tieto činnosti dopĺňalo, keďže by sa sústredilo na transdisciplinárne činnosti v rámci znalostného trojuholníka a intenzívne sa zameriavalo na podnikateľské vzdelávanie.

4. ZÁVER

Na riešenie výzev vymenovaných vyššie by bolo najvhodnejšie také ZIS, ktoré sa zameriava na integráciu všetkých zainteresovaných strán zapojených do výroby, a ktoré sa intenzívne zameriava na pretvorenie vzdelávacieho programu v tejto oblasti. Zároveň spĺňa kritériá presadzované v oblasti výberu tematických okruhov ZIS v rámci SIP:

- Rieši hlavné hospodárske a spoločenské výzvy, ktorým čelí Európa (s cieľom zvýšiť konkurencieschopnosť členských štátov EÚ na svetovom trhu a prispievať k rozvoju výrobných postupov, ktoré sú udržateľnejšie a šetrnejšie voči životnému prostrediu) a prispieva k dosahovaniu cieľov programu Európa 2020 na zabezpečenie inteligentného a udržateľného rastu.
- Zameranie tohto ZIS nadväzuje na priority vymedzené v programe Horizont 2020 a navzájom sa dopĺňa s ostatnými činnosťami EÚ v tejto oblasti.
- Môže stavať na pevnom sektore priemyslu, ktorý ZIS priláka.

- Ponúka možnosti v oblasti rôznych vznikajúcich produktov, služieb a obchodných modelov a predovšetkým bude vhodné na riešenie urgentnej potreby kvalifikovaných ľudí v tomto sektore.
- Využíva systematický prístup, a teda si vyžaduje transdisciplinárnu prácu a rozvoj nových typov vzdelávania cez hranice disciplín.
- Bude združovať kritické množstvo excelentných zainteresovaných strán z oblasti výskumu, inovácie, vzdelávania a odbornej prípravy pozdĺž hodnotového reťazca, ktoré by sa inak nestretli.
- Bude riešiť európsky paradox, keďže bude stavať na silnej výskumnej základni EÚ a hľadať nové inovatívne prístupy s cieľom zaistiť vytvorenie sektoru výroby, ktorý je konkurencieschopnejší, udržateľnejší a účinnejší z hľadiska zdrojov.

Informačný hárok 2: Food4future (potraviny budúcnosti) – udržateľný dodávateľský reťazec od zdrojov po spotrebiteľov

1. VÝZVA

Celosvetový potravinový dodávateľský reťazec čelí zložitému súboru výzev.

Na strane dopytu sa situácia vyznačuje zväčšujúcou sa svetovou populáciou, zvyšujúcim sa životným štandardom (najmä v nových rýchlo sa rozvíjajúcich krajinách), v dôsledku čoho vzniká dopyt po pestrejšej strave vyššej kvality, čo si vyžaduje dodatočnú produkciu potravín. V dôsledku týchto faktov OSN predpovedá, že dopyt po potravinách sa do roku 2050 zvýši o približne 70 %⁷. Rýchly rozvoj sektora bioenergií zároveň ešte viac zvyšuje dopyt po vedľajších produktoch vznikajúcich v rámci postupov výroby potravín.

Pokiaľ ide o stranu dodávok, celosvetové zmeny klímy zhoršia tlak na potravinovú produkciu a dodávky potravín. Množstvo systémov produkcie potravín na svete je okrem toho neudržateľných. Bez zmeny svetový potravinový systém bude naďalej ničiť životné prostredie a podkopávať svetové kapacity v oblasti produkcie potravín v budúcnosti.

Na tieto problémy sa treba pozerat' predovšetkým v súvislosti s postojmi a záujmami spotrebiteľov, keďže produkcia sa odvíja od spotrebiteľov a trhov. V ostatných dvoch desaťročiach sa zložitosť potravinovej spotreby radikálne zvýšila. Spotrebiteľia si vyžadujú cenovo dostupné, rôznorodé, vysoko kvalitné a vhodné potravinové výrobky, ktoré zodpovedajú ich chutiam a potrebám. Obavy v rôznych oblastiach od bezpečnosti potravín a ochrany životného prostredia až po etické ohľady, ako sú napr. férové obchodné praktiky alebo dobré podmienky zvierat, sú čoraz väčšie a spôsobujú rastúci dopyt zo strany spotrebiteľských skupín po politických opatreniach. Návyky v oblasti potravinovej spotreby (vrátane plytvania potravinami) môžu výrazne ovplyvniť zdravie a blaho spotrebiteľov, a takisto aj prvotnú produkciu a životné prostredie.

Program Horizont 2020 rieši túto zložitosť a určuje výzvy v spojitosti s týmto sektorom: „Výzva spočíva v zabezpečení dodávky bezpečných a vysoko kvalitných potravín a bioproduktov s cieľom zabezpečiť udržateľné nakladanie s biologickými zdrojmi, ktorým sa prispeje k rozvoju vidieka aj pobrežia a ku konkurencieschopným európskym bioodvetviam, a zároveň sa budú zachovávať pozemské a morské ekosystémy, znižovať závislosť na fosíliách, zmierňovať zmeny klímy a prispôbovať sa im a podporovať nulovú tvorbu odpadu.“

2. RELEVANTNOSŤ A VPLYV

ZIS zamerané na udržateľný dodávateľský reťazec pomôže naplňovať priority programu Horizont 2020, konkrétne tých, ktoré sú vymedzené v rámci spoločenskej výzvy „potravinová bezpečnosť, udržateľné poľnohospodárstvo a biohospodárstvo“.

Tento tematický okruh je okrem toho vysoko relevantný v oblasti dosahovania hospodárskeho a spoločenského vplyvu. Otázky potravinovej bezpečnosti a ochrany súvisia takmer so všetkými sektormi nášho hospodárstva a spoločnosti a často si vyžadujú regulačné opatrenia.

⁷

Organizácia OSN pre výživu a poľnohospodárstvo (FAO). 2009. *Svetové poľnohospodárstvo do roku 2050*.

Potravinársky priemysel je najväčším výrobným sektorom v Európe a v rámci širokého hospodárskeho rozvoja zohráva kľúčovú úlohu. Napriek tomu, že európsky potravinársky a nápojový priemysel má významnú úlohu, v oblasti konkurencieschopnosti sa stretáva s problémami. V ostatných desiatich rokoch európsky podiel na celosvetovom trhu klesol z 25 % na 21 % pre konkurenciu zo strany rýchlo sa rozvíjajúcich hospodárstiev, ako je napr. Čína, India a Brazília. Európsky potravinársky priemysel je čoraz menej schopný konkurencie len na základe ceny, a preto musí nadobudnúť schopnosť vytvárať pridanú hodnotu tak, že bude produkovať zdravšie, udržateľnejšie a zdrojovo účinnejšie produkty, ak chce tento vývoj zvrátiť.

Sú potrebné opatrenia s cieľom zabezpečiť celosvetový potravinový systém, ktorý je odolný voči zmenám klímy a udržateľný, a zároveň uspokojovať rastúci dopyt po potravinách v rámci obmedzení dostupnej pôdy a úbytku zásob rýb, ochrany prírodného prostredia a zachovávania ľudského zdravia.

ZIS v tomto tematickom okruhu sa bude zameriavať na dodávateľský reťazec potravín. Toto zameranie sa mimoriadne dobre hodí k holistickému prístupu ZIS. Pokrýva vstup zdrojov na úplnom začiatku reťazca (hnojivá atď.), výrobu potravín, spracovanie, balenie a distribúciu; a končí spotrebiteľmi, ktorí sa môžu v rámci ZIS považovať za osobitnú prioritu (znižovanie odpadu z potravín, zdravá strava atď.). Cieľom je zaistiť účinnejší a efektívnejší systém dodávateľského reťazca potravín, a zároveň zlepšiť udržateľnosť a vysledovateľnosť vo všetkých súčiastiach tohto reťazca.

Riešenie dodávateľského reťazca potravín prostredníctvom ZIS teda umožní riešiť nielen niektoré hlavné hospodárske a spoločenské výzvy, ktorým čelí Európa, ale takisto umožní **mobilizovať investície a dlhodobé záväzky zo sektoru podnikania** – konkrétne v oblasti zavádzania nových a inovatívnych technológií, postupov a poznatkov na zvýšenie udržateľnej potravinovej produkcie, spracovania, balenia a distribúcie, na zníženie odpadu a podporu lepšieho stravovania. Prostredníctvom svojho integračného prístupu bude ZIS v tejto oblasti schopné ovplyvňovať prístup priemyslu tak, aby sa viac zamerail na inovácie odvíjajúce sa od spotrebiteľov. To pôjde ruka v ruku s potenciálom nových obchodných modelov a trhových stratégií, ktoré sa sústreďujú na potreby spotrebiteľov a trendy a stavajú na posilnenej informovanosti potravinového reťazca, ktorý môže mať potenciál na zosúladenie inovácií a technologických možností so záujmami spotrebiteľov, a vytárať tak nové podnikateľské príležitosti.

ZIS v tejto oblasti bude mať veľký význam pri **prekonávaní vysokej úrovne roztrieštenosti celého dodávateľského reťazca potravín. Bude združovať kritické množstvo excelentných zainteresovaných strán z oblasti výskumu, inovácie, vzdelávania a odbornej prípravy pozdĺž celého reťazca.** Všetky prvky reťazca (prvotný sektor, výroba potravín, spracovatelia potravín, obchodníci, kanály potravinových služieb a v neposlednom rade spotrebiteľia) sú nevyhnutne navzájom prepojené, pokiaľ ide o koncipovanie budúcich inovácií. ZIS zabezpečí potrebný **systémový a transdisciplinárny prístup** na riešenie týchto otázok.

Hlavnou pridanou hodnotou ZIS v tejto oblasti bude pôsobenie v oblasti **riešenia súčasného nedostatku zručností a ľudských zdrojov.** V súčasnosti čelí až polovica európskych potravinárskych a nápojových výrobných odvetví nedostatku vedeckého a kvalifikovaného personálu. To je prekážka inovácie v tomto sektore. Integrovaním vzdelávania a ostatných sektorov znalostného trojuholníka bude ZIS tento problém riešiť. Zároveň ponúkne príležitosť stimulovať nových vzdelaných podnikavých ľudí, ktorí sú schopní vyvíjať nové inovatívne

technológie a podniky. Toto zameranie na podnikanie bude dôležité najmä v potravinárskom sektore, ktorý sa vyznačuje vysokým počtom MSP.

Hlavné riziká úspechu ZIS v tomto tematickom okruhu súvisia predovšetkým s nevyhnutnými sprievodnými rámcovými podmienkami, ktorými sa ZIS priamo nezaoberajú. Na zvýšenie udržateľnosti v rámci dodávateľského potravinového reťazca môžu byť potrebné určité zmeny predpisov, aby bolo napríklad možné vnútorne riešiť náklady na produkciu potravín. Preto musia ZIS nadväzovať na súčasné činnosti EÚ a vnútroštátne činnosti v oblasti inovácie a politiky zamerané na tieto otázky (pozri nasledujúci oddiel).

3. SYNERGIE A DOPLNKOVOSŤ S JESTVUJÚCIMI INICIATÍVAMI

EÚ sa tejto oblasti plne venuje. ZIS by prispievalo k riešeniu spoločenskej výzvy programu Horizont 2020 „potravinová bezpečnosť, udržateľné poľnohospodárstvo a biohospodárstvo“. Predovšetkým by spolupracovalo s navrhovaným európskym partnerstvom v oblasti inovácií v rámci poľnohospodárskej produktivity a udržateľnosti. Zatiaľ čo toto partnerstvo kladie dôraz na budovanie prepojení medzi prelomovým výskumom a praktickou inováciou, ZIS by najmä vytváralo doplnkovosť v oblasti vzdelávania kľúčových činiteľov, ako sú napr. podnikatelia a spotrebiteľia. Takisto je potrebná koordinácia so spoločnou programovou iniciatívou „Poľnohospodárstvo, potravinová bezpečnosť a zmena klímy“, v rámci ktorej sa spoja vnútroštátne výskumné snahy s cieľom integrácie prispôsobenia, zmierňovania a potravinovej bezpečnosti v sektore poľnohospodárstva, lesníctva a využívania pôdy. Európsky fond pre námorníctvo a rybárstvo bude podporovať environmentálnu a sociálnu udržateľnosť rybného hospodárstva a akvakultúry, a tak podčiarkne potrebu technického rozvoja v spojení s novými podnikateľskými zručnosťami v týchto oblastiach, v súlade s evolúciou správania spotrebiteľov, a poskytne príležitosť pre súčinnosť. Podobne bude možné vytvoriť koordináciu s nedávno vytvorenou iniciatívou spoločného plánovania „Zdravá strava pre zdravý život“ a „Prepájanie výskumu klímy v Európe“, a s európskymi technologickými platformami v príbuzných oblastiach (najmä s platformou *Jedlo pre život*) alebo s početnými projektmi 7. RP. Podobne by nadväzovalo na projekty trhového uplatnenia ekologických inovácií v rámci programu CIP (program pre konkurencieschopnosť a inovácie), v ktorých potraviny a nápoje patria medzi prioritné oblasti. Tieto skúsenosti by sa ďalej využívali v programe Horizont 2020, najmä pokiaľ ide o spoločenskú výzvu „opatrenia v oblasti klímy a efektívne využívanie zdrojov“.

ZIS v tejto oblasti by tieto činnosti dopĺňalo, keďže by sa zameriavalo na transdisciplinárne činnosti v rámci znalostného trojuholníka a intenzívne sa zameriavalo na inovatívne produkty a služby a na podnikateľské vzdelávanie, a takisto aj na spotrebiteľské otázky.

4. ZÁVER

ZIS zamerané na dodávateľský reťazec potravín je najvhodnejšie na riešenie výzev vymenovaných vyššie. Zároveň spĺňa kritériá presadzované v oblasti výberu tematických okruhov ZIS:

- Rieši hlavné hospodárske a spoločenské výzvy (potreba zabezpečiť odolný a udržateľný celosvetový potravinový systém, a zároveň uspokojovať rastúci dopyt po potravinách v rámci obmedzení dostupnej pôdy, ochrany prírodného prostredia a zachovávania ľudského zdravia) a prispieva k napĺňaniu programu stratégie Európa 2020 a jej cieľov v oblasti klímy a energetiky, zamestnanosti, inovácie a vzdelávania.

- Zameranie tohto ZIS nadväzuje na priority vymedzené v programe Horizont 2020 a navzájom sa dopĺňa s ostatnými činnosťami EÚ v potravinovom sektore, najmä s európskym partnerstvom v oblasti inovácií „Poľnohospodárska produktivita a udržateľnosť“.
- Je schopné mobilizovať investície a dlhodobé záväzky zo sektoru podnikania a ponúka možnosti pre rôzne vznikajúce produkty a služby – konkrétne v oblasti zavádzania nových a inovatívnych technológií, postupov a poznatkov na zvýšenie udržateľnej potravinovej produkcie, spracovania, balenia a distribúcie, na zníženie odpadu a podporu lepšieho stravovania.
- Vytvára udržateľné a systémové vplyvy, ktoré sa merajú podľa počtu nových vzdelaných podnikavých ľudí, nových technológií a nových podnikov. Bude podporovať nový rozvoj technológií a účinnejšie a udržateľnejšie systémy produkcie.
- Zameriava sa na prekonávanie vysokej úrovne roztrieštenosti celého dodávateľského potravinového reťazca, podporuje vysledovateľnosť a bude združovať kritické množstvo excelentných zainteresovaných strán v oblasti výskumu, inovácie, vzdelávania a odbornej prípravy pozdĺž celého reťazca.
- Vyžaduje si preto transdisciplinárnu prácu, ktorá zahŕňa rôzne oblasti poznatkov, ako napr. agronómie, ekológie, biológie, chémie, vedy o stravovaní a sociálnej ekonomiky.
- Bude riešiť európsky paradox, keďže bude hľadať nové inovatívne prístupy s cieľom zaistiť udržateľnejší a účinnejší dodávateľský reťazec a zlepšiť potravinovú bezpečnosť.

Informačný hárok 3: Inovácia v oblasti zdravého životného štýlu a aktívneho starnutia

1. VÝZVA

Zdravie, demografické zmeny a blaho sa určili za hlavné spoločenské výzvy, ktoré sa budú riešiť v rámci programu Horizont 2020. Zastrešujúcim cieľom všetkých akcií na riešenie tejto výzvy by malo byť zlepšovanie kvality života európskych občanov všetkých vekových kategórií a udržiavanie hospodárskej udržateľnosti systémov zdravotnej a sociálnej starostlivosti v súvislosti so zvyšujúcimi sa nákladmi, ubúdajúcimi ľudskými zdrojmi a očakávaniami občanov na zaistenie čo najlepšej možnej starostlivosti.

Výzvy súvisiace so sektorom zdravotnej a sociálnej starostlivosti sú početné a úzko prepojené. Patria medzi ne chronické ochorenia (srdcovo-cievne ochorenia, rakovina, cukrovka), nadváha a obezita, infekčné ochorenia (HIV/AIDS, tuberkulóza) a neurodegeneratívne ochorenia (ktoré sa zvyšujú spolu so zvyšujúcim sa počtom starších obyvateľov), a takisto aj sociálna izolácia, narušené blaho, zvýšená závislosť pacientov na formálnej a neformálnej starostlivosti a opakujúce sa vystavenie environmentálnym faktorom s neznámymi dlhotrvajúcimi zdravotnými dôsledkami. Prekážky uplatnenia, využívania a zavádzania nových poznatkov, produktov a služieb bránia účinne reagovať na tieto výzvy.

Ako reakcia na tieto výzvy v rámci programu Horizont 2020 sa vymedzil cieľ „zabezpečovať lepšie zdravie, kvalitu života a všeobecné blaho v rámci všetkých podporných výskumných a inovačných činností. Tieto činnosti sa budú zameriavať na zachovávanie a podporu zdravia počas celého nášho života a na prevenciu ochorení; na zlepšovanie našich schopností v oblasti liečby a riadenia ochorení a zdravotného postihnutia; podporovanie aktívneho starnutia a na prispievanie k vytvoreniu udržateľného a efektívneho sektora zdravotnej starostlivosti.“

2. RELEVANTNOSŤ A VPLYV

ZIS zamerané na zdravý životný štýl a aktívne starnutie pomôže naplňať priority programu Horizont 2020, konkrétne tie, ktoré sú vymedzené v rámci spoločenskej výzvy „Zdravie, demografické zmeny a blaho“.

Tento tematický okruh je z pohľadu verejnej politiky vysoko relevantný. Otázky zdravého životného štýlu a aktívneho starnutia súvisia takmer so všetkými sektormi nášho života a spoločnosti a často si vyžadujú regulačné opatrenia. **Sektor zdravotnej a sociálnej starostlivosti je takisto vysoko relevantný zo sociálno-ekonomického hľadiska**, keďže patrí medzi sektory, na ktoré sa vynakladajú najväčšie finančné prostriedky (verejné a súkromné);⁸ a tento sektor ponúka nielen dostatok príležitostí na hospodárske a technologické inovácie, no takisto má veľký potenciál v oblasti sociálnej inovácie.

Sociálno-ekonomickú podstatnosť možno ďalej podčiarknuť skutočnosťou, že Európa čerpá výhody z prítomnosti stabilného farmaceutického sektoru a dobre vyvinutých systémov zdravotnej a sociálnej starostlivosti, ktoré poskytujú prácu miliónom ľudí v celej EÚ. Tento

⁸ Výdavky na zdravie sa líšia v závislosti od krajiny. Podiel na HDP sa pohybuje od 1,1 po 9,7 % a od 4 % až po viac ako 18 % z celkových verejných výdavkov. V sektorech súvisiacich so zdravím je vysoká intenzita výskumu a vývoja – farmaceutický sektor a biotechnológie zďaleka prevyšujú akýkoľvek iný sektor (15,9 %); zdravotnícke vybavenie a služby sú takisto veľmi vysoké (6,8 %).

sektor je takisto jedným z najväčších vyspelých výrobných sektorov v EÚ. Potenciál rastu v týchto oblastiach je veľmi veľký, keďže starnúca spoločnosť znamená zvýšenie súhrnného dopytu po starostlivosti a produktov a služieb na zabezpečenie nezávislého života.

Do úvahy prichádzajú aj ďalšie sektory, napríklad cestovný ruch. Starnúce obyvateľstvo tvorí vo veľkej miere generácia, ktorá je zvyknutá cestovať a chce v tom pokračovať, má vysoké požiadavky na kvalitu, a teda si vyžaduje čoraz viac prístupných služieb (doprava, hotely, zábava atď.). Prístupnejšie služby cestovného ruchu môžu zvýšiť konkurencieschopnosť celého sektora a podporili by väčšie začlenenie starnúceho obyvateľstva.

V neposlednom rade **EÚ profituje v tejto oblasti z výskumu a vzdelávania na svetovej úrovni.** V mnohých členských štátoch EÚ sú excelentné výskumné infraštruktúry a inštitúcie, ktoré zabezpečujú **prít'azlivú základňu pre zapojenie priemyslu** do plánovaných činností EIT.

Výzvy spojené so zdravým životným štýlom platia v celej Európe. Reakcie, ktoré môže zabezpečiť ZIS, si vyžadujú **intenzívnu spoluprácu excelentných, multidisciplinárnych a multisektorových tímov s účastníkmi zo všetkých sektorov znalostného trojuholníka** (výskum, podniky a vzdelávanie). **Pridanou hodnotou ZIS s týmto tematickým zameraním by bolo prepájanie činností v oblasti inovácie a vysokoškolského vzdelávania s už jestvujúcou excelentnou výskumnou základňou.** Týmto počínaním **bude klásť zvláštny dôraz na učebné osnovy vysokoškolského vzdelávania, rozvoj nových zručností** (potrebných napr. pre technologický rozvoj, ale aj v oblasti starostlivosti o starších), **bude posilňovať hľadisko podnikania** s cieľom podporiť rozvoj vysoko podnikavej pracovnej sily v tejto oblasti, **podporovať vývoj nových produktov a služieb a posilňovať jestvujúce hodnotové reťazce alebo dokonca vytvárať nové.** Príklady možných produktov a služieb, ktoré by bolo možné vytvoriť prostredníctvom ZIS, siahajú **za hranice technických využití** (napr. aplikácie na ošetrovanie, kódovanie, normalizáciu a interpretáciu údajov v oblastiach ako je rakovina, srdcovo-cievne ochorenia; alebo nástroje na posudzovanie rizika a včasné odhalenie) a mohli by podnietiť **sociálnu inováciu** vrátane nových koncepcií na zlepšenie napr. riadenie životného štýlu a stravovania, podporu aktívneho a nezávislého života v prostredí priaznivom pre danú vekovú skupinu alebo na zachovávanie hospodársky udržateľných systémov starostlivosti.

Zameraním sa na systémové hľadiská európskych systémov zdravotnej a sociálnej starostlivosti a na podporu aktívneho starnutia by ZIS s týmto tematickým zameraním mohlo takisto zaistiť väčšiu spoluprácu medzi veľkými a menšími, špecializovanejšími firmami s cieľom dosiahnuť väčší obeh poznatkov. Prínosom ZIS v tejto oblasti by mohlo byť vytvorenie inovatívnych partnerstiev na miestnej úrovni, ktoré sú mimoriadne dôležité v sektore služieb.

Prostredníctvom svojho integrovaného prístupu k znalostnému trojuholníku by tak ZIS zamerané na zdravý životný štýl a aktívne starnutie bolo **klúčovým prispievateľom k riešeniu tzv. „európskeho paradoxu“** – predstavovalo by pridanú hodnotu v oblasti excelentného postavenia EÚ v rámci vedeckého výskumu a túto devízu by premieňalo na inovatívne produkty a služby a nové obchodné príležitosti a trhy.

Hlavné riziká úspechu ZIS v tomto tematickom okruhu súvisia predovšetkým s nevyhnutnými sprievodnými rámcovými podmienkami v oblasti inovácie a politiky, ktoré by si mohli

vyžadovať určité úpravy, na riešenie ktorých sa ZIS priamo nezameriavajú⁹. Preto musia ZIS nadväzovať na súčasné činnosti EÚ a vnútroštátne činnosti v oblasti inovácie a politiky zamerané na tieto otázky (pozri nasledujúci oddiel).

3. SYNERGIE A DOPLNKOVOSŤ S JESTVUJÚCIMI INICIATÍVAMI

Otázky zdravia a aktívneho starnutia sa výrazne podporujú v mnohých iniciatívach EÚ. Tieto iniciatívy zahŕňajú okrem zdravotníckeho sektora široké rozpätie politických oblastí, napr. hospodárstvo, bezpečnosť a životné prostredie. Nepriamo tak prispievajú k dosahovaniu cieľov stratégie Európa 2020 v oblasti výskumu a vývoja/inovácie, zamestnanosti a sociálneho začlenenia.

ZIS zamerané na inovácie v oblasti zdravého životného štýlu a aktívneho starnutia bude úzko spolupracovať s pilotným európskym partnerstvom v oblasti inovácií v rámci aktívneho a zdravého starnutia. Bude prihliadať na konkrétne opatrenia predstavené v strategickom inovačnom pláne európskeho partnerstva v oblasti inovácií a prispievať k dosahovaniu jeho cieľov. Vytvorí doplnkovosť s kľúčovými činiteľmi v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy, a takisto aj v oblasti poskytovania jedinečnej štruktúrovanej siete odborníkov, ktorí sú kompetentní určovať rámcové podmienky a osvedčené postupy v otázkach politiky, regulácie alebo normalizácie, ktoré priamo vplývajú na tento sektor. V kontexte európskeho partnerstva v oblasti inovácií môže ZIS v tejto oblasti takisto prispieť k iniciatíve Vedúce trhy v oblasti elektronických zdravotníckych služieb, ktorej cieľom je podnietiť trh k vytváraniu inovatívnych riešení v oblasti elektronických zdravotníckych služieb prostredníctvom zamerania sa na politické nástroje (normalizácia, systémy osvedčovania a verejné obstarávanie).

Podporovať sa bude aj koordinácia s iniciatívou spoločného plánovania na podporu výskumu Alzheimerovej choroby a iných neurodegeneratívnych ochorení a s iniciatívou spoločného plánovania „Viac rokov, lepší život“ – potenciál a výzvy demografických zmien. ZIS v tejto oblasti zrýchli a posilní využívanie excelentného verejného výskumu zhromaždeného v rámci iniciatívy spoločného plánovania a bude tak riešiť roztrieštenosť v inovačnom priestore.

ZIS bude takisto výrazne stavať na hlavných výsledkoch výskumu spoločnej technologickej iniciatívy v oblasti inovatívnych liekov a početných výskumných projektov rámcového programu, ktoré riešia tento tematický okruh (napr. výskumný program v oblasti zdravia alebo výskumné činnosti IKT v oblasti zdravia a starnutia), a využívať ich s cieľom posilniť prenos technológií a komercializáciu prostredníctvom podnikavých najšpičkovejších talentov. Koordinácia sa rozvinie aj s prácou programu Pomoc starším alebo chorým osobám pri samostatnom bývaní a Programu pre konkurencieschopnosť a inováciu.

ZIS v tejto oblasti by tieto činnosti dopĺňalo, keďže by sa sústreďovalo na transdisciplinárne činnosti v rámci znalostného trojuholníka a intenzívne sa zameriavalo na inovatívne produkty a služby a podnikateľské vzdelávanie.

4. ZÁVER

⁹ Napríklad v oblasti prístupu pacienta k vysoko kvalitným liekom, ktorý sa oddaľuje pre právne predpisy na schválenie nových liekov na trhu, ku ktorým sa pridáva viac času venovanému testovaniu a osvedčovaniu, a pre postupy stanovovania cien a spôsoby preplácania.

ZIS zamerané na širšie otázky inovácie v oblasti zdravého životného štýlu a aktívneho starnutia spĺňa kritériá výberu tematických okruhov ZIS:

- Rieši hlavné hospodárske a spoločenské výzvy (zdravie a blaho počas celého života pre všetkých, a súčasné zachovávanie hospodársky udržateľných systémov starostlivosti) a prispieva k vykonávaniu programu Európa 2020 a jeho cieľov v oblasti zamestnanosti, inovácie, vzdelávania a sociálneho začlenenia.
- Zameranie tohto ZIS nadväzuje na priority vymedzené v programe Horizont 2020 a navzájom sa dopĺňa s ostatnými činnosťami EÚ v oblasti zdravotníckej a sociálnej starostlivosti, najmä s európskym partnerstvom v oblasti inovácií v oblasti aktívneho a zdravého starnutia.
- Môže stavať na pevnej výskumnej základni a solídnom sektore priemyslu, ktorý ZIS priláka. Je schopné zmobilizovať investície a dlhodobé záväzky zo sektoru podnikania a ponúka možnosti pre rôzne vznikajúce produkty a služby.
- Bude riešiť európsky paradox, keďže bude stavať na silnej výskumnej základni EÚ a hľadať nové inovatívne prístupy s cieľom zlepšiť kvalitu života európskych občanov a zachovať hospodársku udržateľnosť systémov zdravotnej a sociálnej starostlivosti.
- Vytvára udržateľné a systémové vplyvy, ktoré sa merajú podľa počtu nových vzdelaných podnikavých ľudí, nových technológií a nových podnikov. Bude podporovať rozvoj nových technológií a sociálnu inováciu.
- Zameriava sa na prekonávanie vysokej úrovne roztrieštenosti celého sektoru zdravotnej a sociálnej starostlivosti; a bude združovať kritické množstvo excelentných zainteresovaných strán v oblasti výskumu, inovácie, vzdelávania a odbornej prípravy v celom sektore.
- Využíva systémový prístup, a preto si vyžaduje transdisciplinárnu prácu so zapojením rôznych oblastí poznatkov, napr. medicínu, biológiu, psychológiu, ekonómiu, sociológiu, demografiu, IKT.

Informačný hárok 4: Suroviny¹⁰ – udržateľné skúmanie, ťažba, spracovanie, recyklácia a nahrádzanie

1. VÝZVA

Moderná spoločnosť je úplne závislá od prístupu k surovinám. Prístup k cenovo dostupným surovinám je základom účinného fungovania hospodárstva EÚ. Trojica faktorov, ktoré predstavuje ubúdanie vyčerpatelných prírodných zdrojov, rastúca svetová populácia a rýchlo sa zvyšujúca úroveň spotreby v rozvíjajúcom sa svete, kladie čoraz väčšie požiadavky na suroviny a prírodné zdroje planéty. Tieto faktory patria medzi tie, ktoré sú zodpovedné za predpovedaný nárast spotreby prírodných zdrojov v nasledujúcich desaťročiach.

Ako sa zdôrazňuje v pláne na dosiahnutie energetickej účinnosti a v programe Horizont 2020, mali by sme sa zamerať na zabezpečenie prístupnosti a dostupnosti surovín potrebných pre európske hospodárstvo a zabezpečenie nášho blaha, a zároveň vytvárať hospodárstvo účinné z hľadiska zdrojov, ktoré napĺňa potreby rastúcej populácie v rámci ekologických obmedzení vyčerpacej planéty.

2. RELEVANTNOSŤ A VPLYV

Tento tematický okruh je **vysoko relevantný z hľadiska dosahovania hospodárskeho a spoločenského vplyvu**. Suroviny sú základom svetového hospodárstva a kvality života; rastúca účinnosť zdrojov bude kľúčom k zabezpečeniu rastu a tvorby pracovných miest v Európe. Prinesie veľké hospodárske príležitosti, zlepši produktivitu, zníži náklady a zvýši konkurencieschopnosť.

Hoci EÚ má excelentný výskumný pôvod a rôzne centrá excelentnosti jestvujú, na zhodnotenie kapitálu v tejto prioritnej oblasti by bolo možné urobiť oveľa viac. ZIS by bolo na tento účel mimoriadne vhodné.

V nadväznosti na iné činnosti EÚ by sa ZIS v tejto oblasti malo **zamerať na podporu vytvárania znalostných osí a odborných stredísk zameraných na akademické, technické a praktické vzdelávanie a výskum** v oblasti udržateľnej povrchovej, podpovrchovej a podmorskej ťažby, nakladania s materiálmi, recyklačných technológií, nahradzovania materiálov a geopolitického obchodovania so surovinami. Pôsobilo by tak ako maklér a stredisko výmeny informácií pre európske centrá excelentnosti v týchto súvisiacich tematických oblastiach a riadilo by výskumné programy so strategickým významom pre priemysel EÚ. Pre tento dôvod a s cieľom maximalizovať vplyv opatrení a vyhnúť sa akémukoľvek zdvojení v rámci činností EÚ vrátane európskeho partnerstva v oblasti inovácií v oblasti surovín ZIS zabezpečí potrebné doplnenie v oblasti ľudského kapitálu (t. j. odborná príprava, vzdelávanie), pokiaľ ide o inovačné pilotné akcie v oblasti technológií (napr. demonštračné zariadenia) pre skúmanie zeme a mora, ťažbu a spracovanie, zber a recykláciu. Zároveň by sa v počiatočnej fáze mohli vytýčiť ciele na nadobudnutie postavenia priekopníka vytváraním pilotných schém a demonštrácií inovatívnych postupov a riešení vrátane napr. využívania hospodársky priťažlivých a udržateľných alternatívnych materiálov so strategickým významom pre EÚ. Neskôr môže podnietiť **rozvoj jestvujúcich**

¹⁰ V tomto dokumente sa bude používať užšie vymedzenie pojmu “neenergetických, nepoľnohospodárskych surovín“, aby sa predišlo prelinaniu s jestvujúcim ZIS v oblasti zmien klímy a energetiky, ako aj s ďalšími budúcimi prioritnými oblasťami ZIS, ako je napr. oblasť potravín.

trhov a vytváranie nových trhov, a to najmä v oblastiach udržateľnej ťažby a spracovania, riadenia materiálov, recyklačných technológií a nahrádzania materiálov. Bude potrebné posúdiť vplyvy a vypracovať inovačné, nákladovo efektívne opatrenia na prispôsobenie a zabránenie riziku v prípade obzvlášť citlivých prostredí, ako je Arktída.

ZIS bude v tejto oblasti zohrávať veľmi dôležitú úlohu pri prekonávaní prekážky, ktorú predstavuje nedostatok technológií. Na vytvorenie súboru doplnkových technológií, ktorými by bolo možné zmeniť podobu tradičných hodnotových reťazcov v oblasti minerálov a surovín, je potrebná technická inovácia. Ide o oblasť, ktorá si vyžaduje ďalšiu prácu na vytvorenie nových postupov s cieľom čo najlepšie využiť a komercializovať jestvujúce poznatky v tejto oblasti. Podnikateľský prístup ZIS by bol mimoriadne vhodný pri riešení tejto otázky.

Ďalšou pridanou hodnotou ZIS zameraného na suroviny je to, že **prispieva k riešeniu obmedzených príležitostí sektora v oblasti vytvárania kontaktných sietí**. Rôznorodá povaha rôznych zapojených výskumných oblastí znamená, že jestvujú obmedzené možnosti na stretávanie výskumníkov z iných oblastí zamerania a na profitovanie zo vzájomného obohacovania sa nápadmi a spolupráce, ktorá si bude vyžadovať podporovanie nákladovo efektívnych riešení prospešných pre životné prostredie. **Vytváraním kontaktných sietí v rámci ZIS, ktoré spájajú zainteresované strany z troch oblastí znalostného trojuholníka pozdĺž celého hodnotového reťazca, by sa prispelo k prekonávaniu týchto slabých miest.** Umožní posilnenie prenosu technológií, poznatkov a know-how, a takisto umožní výskumníkom, študentom a podnikateľom nadobudnúť poznatky a zručnosti potrebné na vytváranie inovatívnych riešení a na ich premenu na nové obchodné príležitosti.

3. SYNERGIE A DOPLNKOVOSŤ S JESTVUJÚCIMI INICIATÍVAMI

EÚ zaradila túto prioritnú oblasť medzi najväčšie výzvy. ZIS by prispievalo k riešeniu spoločenskej výzvy programu Horizont 2020 súvisiacej s dodávkami surovín a energetickou účinnosťou. Prispievalo by k navrhovanému európskemu partnerstvu v oblasti inovácií v rámci surovín. Európske partnerstvo v oblasti inovácií v rámci surovín poskytne zastrešujúce rámce, ktoré uľahčia zosúladenie a synergie jestvujúcich výskumných a inovačných nástrojov a politík odvíjajúcich sa od ponuky a dopytu. Pokryjú sa činnosti zamerané na technológie, a takisto aj určovanie rámcových podmienok a osvedčených postupov v otázkach politiky, regulácie alebo normalizácie, ktoré majú vplyv na inováciu v danom sektore alebo výzve. ZIS v tejto oblasti by vytvorilo doplnkovosť v oblasti vzdelávania kľúčových činiteľov, a takisto aj v oblasti zabezpečovania jedinečnej štruktúrovanej siete odborníkov. Vytvorí pevnú základňu na podporovanie iných inovačných činností, ktoré sa budú realizovať v rámci európskeho partnerstva v oblasti inovácií a ktoré k svojmu úspechu nevyhnutne potrebujú ľudský kapitál. Bude mať tiež vhodné postavenie, aby podporovalo európske partnerstvo v oblasti inovácií pri určovaní rámcových podmienok a najlepších postupov v otázkach politiky, regulácie alebo normalizácie, ktoré majú vplyv na daný sektor. ZIS by takisto výrazne stavalo na a zhodnocovalo výsledky početných výskumných projektov 7. rámcového programu zameraných na daný tematický okruh, a to najmä tie, ktoré sú financované v rámci nanovedy, nanotechnológií, materiálov a nových výrobných technológií a na témy životného prostredia.

Ďalej by nadväzovalo na projekty trhového uplatnenia ekologických inovácií v rámci programu CIP (Program pre konkurencieschopnosť a inovácie), v ktorých recyklácia materiálov patrí medzi prioritné oblasti. Tieto skúsenosti by sa ďalej vyžívali v programe

Horizont 2020, najmä čo sa týka spoločenskej výzvy „opatrenia v oblasti klímy, efektívne využívanie zdrojov a udržateľné dodávky surovín“.

ZIS v tejto oblasti by tieto činnosti dopĺňalo, keďže by sa sústreďovalo na transdisciplinárne činnosti v rámci znalostného trojuholníka a intenzívne sa zameriavalo na inovatívne produkty a služby a podnikateľské vzdelávanie.

4. ZÁVER

ZIS v tejto oblasti je najvhodnejšie na riešenie výzev vymenovaných vyššie. Zároveň spĺňa kritériá presadzované v oblasti výberu tematických okruhov ZIS v rámci SIP:

- Rieši hlavné hospodárske a spoločenské výzvy, ktorým čelí Európa (potreba vytvárania inovatívnych riešení v oblasti skúmania, ťažby, spracovania a recyklácie surovín, ktoré sú nákladovo efektívne, nízkouhlíkové a šetrné voči životnému prostrediu) a prispieva k dosahovaniu cieľov programu Európa 2020 a jeho cieľom týkajúcim sa klímy a energie, zamestnanosti, inovácie a vzdelávania.
- Zameranie tohto ZIS nadväzuje na priority vymedzené v programe Horizont 2020 a navzájom sa dopĺňa s ostatnými činnosťami EÚ v oblasti surovín, najmä s európskym partnerstvom v oblasti inovácií v oblasti surovín.
- Je schopné mobilizovať investície zo sektoru podnikania a ponúka možnosti pre rôzne vznikajúce produkty a služby, a to najmä v oblastiach udržateľnej ťažby a spracovania, riadenia materiálov, recyklačných technológií a nahrádzania materiálov.
- Vytvára udržateľné a systémové vplyvy, ktoré sa merajú podľa počtu nových vzdelaných podnikavých ľudí, nových technológií a nových podnikov. Predovšetkým ponúka príležitosti na vytváranie sociálnej hodnoty vyvíjaním úsilia na dosiahnutie cieľa udržateľnosti celého životného cyklu produktu – účinnejšie využívanie surovín a účinné zlepšovanie recyklácie a obnovy surovín.
- Jeho súčasťou je vzdelávacia zložka, ktorá chýba v iných iniciatívach a bude združovať kritické množstvo excelentných zainteresovaných strán z oblasti výskumu a inovácie.
- Vyžaduje si transdisciplinárnu prácu, do ktorej sú zapojené rôzne oblasti poznatkov, napr. geológia, ekonomika, veda o životnom prostredí, chémia, mechanika a mnohé ďalšie priemyselné odvetvia (výstavba, automobilový priemysel, letecký a kozmický priemysel, stroje a zariadenia a obnoviteľné energie).
- Bude riešiť európsky paradox, keďže Európa v tejto oblasti počíta so silnou vedeckou základňou a slabým inovačným výkonom. Ponúka možnosti inovácie v oblasti udržateľnej ťažby a riadenia materiálov. Nahrádzaním a recykláciou možno podporovať ďalšie zmeny v sektore a posilňovať investičné činnosti prostredníctvom vytvárania nových produktov, služieb a prístupov dodávateľského reťazca.

Informačný hárok 5: Inteligentná bezpečná spoločnosť

1. VÝZVA

Jednou z hlavných výzev, ktorá sa má riešiť v rámci programu Horizont 2020, je potreba zabezpečenia bezpečnej európskej spoločnosti v kontexte čoraz väčšej celosvetovej vzájomnej závislosti a prechodu smerom k digitálnej spoločnosti.

Dnešná spoločnosť čelí vážnym bezpečnostným výzvam, ktoré naberajú na rozmere a sofistikovanosti. Tieto výzvy spôsobuje vývoj v oblastiach od organizovaného zločinu, terorizmu, až po cezhraničné nezákonné činnosti a prírodné a človekom zapríčinené katastrofy, ktoré ohrozujú a destabilizujú základné zásady našej spoločnosti. Kybernetické útoky a porušovanie súkromia ohrozujú okrem toho celú prevádzku internetu a služieb, ktoré sa na ňom ponúkajú. S cieľom podporiť politiku EÚ na riešenie týchto výzev sú potrebné opatrenia na zabezpečenie inovácie v sektore bezpečnosti. Opatrenia sú potrebné predovšetkým na to, aby bolo možné využiť potenciál informačných a komunikačných technológií a súvisiacich služieb v oblasti riešenia bezpečnostných výzev. Cieľom je vyplniť medzery Európy v oblasti bezpečnosti prostredníctvom rozvoja a zavedenia inovatívnych riešení IKT na boj, prevenciu a zmiernenie vážnych a organizovaných zločinov (vrátane kybernetických zločinov), terorizmu, posilňovania riadenia našich vonkajších pozemných aj morských hraníc a budovania odolnosti na prírodné a človekom zapríčinené katastrofy, ako sú napr. lesné požiare, zemetrasenia, záplavy a búrky. Súčasťou tohto cieľa bude aj rozvoj IKT technológií, zariadení a služieb na prevenciu, riadenie a spamätávanie sa z kybernetických útokov a narušení infraštruktúr IKT, ktorými sa zvýši dôvera a bezpečnosť on-line a ochráni sa súkromie, totožnosť a súkromné údaje. Prierezovou prioritou pri dosahovaní týchto cieľov je zachovávanie etiky, súkromia a základných práv občanov.

2. RELEVANTNOSŤ A VPLYV

Bezpečnosť je z politického a sociálno-ekonomického pohľadu vysoko relevantná. Z hľadiska verejnej politiky sa zachovávanie vhodnej úrovne bezpečnosti v spoločnosti môže považovať za základný predpoklad vytvorenia prostredia, v ktorom sú jednotlivci a spoločnosti motivovaní vykonávať svoje činnosti. Najmä rozširovanie digitálneho jednotného trhu závisí od dôvery používateľov v oblasti bezpečnosti transakcií, integrity údajov a ochrany súkromia a totožnosti. Udalosti spojené s celosvetovým terorizmom a čoraz väčšie škody na ľudských životoch a aktívach, ktoré spôsobili prírodné a človekom zapríčinené katastrofy v ostatných rokoch ešte viac prehĺbili opodstatnenosť zamerania politiky v tejto oblasti.

K verejným ohľadom v tejto oblasti sa pridáva aj sociálno-ekonomické hľadisko. Odhaduje sa, že svetový bezpečnostný trh v oblasti bezpečnostných riešení (mimo obrany) mal v roku 2009 hodnotu 45 mld. EUR a očakáva sa, že porastie na 87 mld. EUR v roku 2020 (priemerná miera rastu viac ako 6 %/rok)¹¹. Zamestnáva asi 250 000 pracovníkov na svetovej úrovni a 50 000 v Európe. Pri pohľade na nepriame zamestnanie sa trh bezpečnostných služieb EÚ skladá z viac ako 1 700 000 súkromných strážcov¹². K trhovému podielu bezpečnosti IT sa podľa niektorých odhadov pripočítavajú priame náklady na kybernetický zločin vo výške 350 mld. EUR ročne na celom svete a 80 miliárd EUR v EÚ.

¹¹ Údaje od Európskej organizácie pre bezpečnosť.

¹² Údaje od Konfederácie európskych poskytovateľov bezpečnostných služieb.

ZIS zamerané na inteligentnú bezpečnú spoločnosť bude schopné zmobilizovať investície a dlhodobé záväzky zo sektoru podnikania a rozšíriť a vytvoriť nové trhy pre jej produkty a služby. V rámci ZIS by sektor podnikania mohli prilákať trhové možnosti v oblasti inovatívnych IKT produktov a služieb, v ktorých sa podporujú okrem iného inteligentnejšie riešenia na predchádzanie zločinom, vyššie bezpečnostné normy prostredníctvom elektronickej identifikácie a autentifikácie, inteligentnejšie hranice a výstražné systémy s cieľom lepšej ochrany najdôležitejších infraštruktúr. Pre prierezovú povahu bezpečnostných technológií budú mať činnosti ZIS vplyv nielen na bezpečnostný sektor IKT, ale aj na celý trh IKT v oblasti výrobcov a poskytovateľov služieb výbavy a prístupových zariadení.

Integrovaným prístupom ZIS k inovácii a jeho potenciálom na podporu sociálnej inovácie by bolo možné ešte viac posilniť **spoločenský rozmer bezpečnosti. Budovaním na silnej výskumnej a vedeckej základni bude ZIS v tejto oblasti schopné zoskupiť zainteresované strany z oblasti vzdelávania a inovácie, ktoré by sa inak nestretli**, s cieľom vytvárať nové poznatky, koncepcie, obchodné modely, prístupy a stratégie na riešenie spoločenských bezpečnostných výzev a podporu blaha občanov. Cieľom je dosiahnuť, aby tieto nové inovatívne produkty, služby, postupy, modely a prístupy vytvorené v rámci ZIS reagovali na naliehavé potreby v oblasti bezpečnejšej európskej spoločnosti, v ktorej sa občania cítia bezpečne vo svojom každodennom živote (vrátane občanov so zraniteľnejším postavením). Pozornosť by sa mohla venovať ochrane súkromia jednotlivca, ochrane detí na internete a ochrane voči zneužívaniu totožnosti a profilov, a zároveň by sa mohla zvyšovať používateľskú prístupnosť a prijatie.

Spoločenský rozmer ZIS zameraného na bezpečnú spoločnosť by sa mohol ešte viac posilniť modelom spoločného umiestnenia ZIS, prostredníctvom ktorého úzko spolupracujú regionálni činitelia, a zároveň sa v ňom spájajú spôsobilosti a zručnosti vytvorené v rôznych oblastiach špecializácie.

Hlavným prvkom pridanej hodnoty ZIS zameraného na bezpečnú spoločnosť bude jeho príspevok k **snahe o prekonanie súčasnej úrovne roztrieštenosti a pevného roztriedenia, ktorým čelí tento sektor v celej Európe**. Prostredníctvom svojho integračného a transdisciplinárneho prístupu vytvorí príležitosti na vytvorenie bližšej spolupráce medzi činiteľmi znalostného trojuholníka (podniky, výskum a univerzity), jednotlivcami a verejnými orgánmi pôsobiacimi v rôznych oblastiach poznatkov, a zaručí tak lepšie prepojenie technologických, spoločenských, politických a regulačných ohľadov a trhový potenciál.

ZIS zamerané na inteligentnú bezpečnú spoločnosť takisto pomôže riešiť **potrebu kvalifikovanej pracovnej sily**. Bude zohrávať veľmi dôležitú úlohu pri pretváraní vzdelávacieho priestoru v tejto oblasti. Zároveň ponúkne príležitosť na **podporu nových vzdelaných podnikavých ľudí**, ktorí sú schopní vyvíjať nové inovatívne technológie, služby a podniky. Toto zameranie na podnikanie bude v tejto oblasti mimoriadne relevantné, keďže táto oblasť má potenciál na pritiahnutie vysokého počtu MSP.

V súvislosti s inovačnými a vzdelávacími cieľmi ZIS môže ZIS takisto nepriamo podporovať zvýšenú informovanosť občanov, súkromného sektoru a inštitucionálnych konečných používateľov (civilná ochrana, policajné zbory, pohraničná stráž atď.), a takisto aj ovplyvňovať ich postoje voči novým inovatívnym riešeniam.

ZIS zamerané na inteligentnú bezpečnú spoločnosť má potenciál **vytvoriť udržateľný a systémový vplyv**, ktorý sa meria podľa počtu nových vzdelaných podnikavých ľudí, nových technológií, podnikov, modelov a prístupov, a takisto ponúka aj možnosť na

vytvorenie **vplyvu na celosvetovej úrovni**. Bezpečnostné výzvy majú celosvetovú povahu a mali by sa riešiť v spolupráci s tretími krajinami.

Hlavné riziká úspechu ZIS v tomto tematickom okruhu súvisia predovšetkým s nedostatkom vyžadovaných inovačných rámcových podmienok, ako napr. priaznivé regulačné podmienky, normalizácia a verejné obstarávanie. V niektorých európskych krajinách sa vyzdvihuje nedostatok jasnej verejnej politiky a stratégie v oblasti bezpečnosti ako faktor, ktorý znižuje jasnosť na strane dopytu a vývoj na strane dodávok. Ďalším problémovým prvkom bezpečnostného sektora je vymedzenie hraníc požiadaviek obrany. Hoci obrana nebude pokrytá v rámci ZIS zameraného na inteligentnú bezpečnú spoločnosť, medzi bezpečnosťou a obranou v oblasti pridruženej technológie a systémových požiadaviek nie je jasná hranica. Predpokladom úspechu tohto ZIS je dosiahnuť, aby sa zapojili koneční používatelia a najmä verejné orgány. Je to ťažká úloha a bude si vyžadovať úzku spoluprácu s príslušnými iniciatívami Komisie zameranými na politiku v tejto oblasti. Očakáva sa, že tieto riziká sa budú riešiť tak, že ZIS budú nadväzovať na súčasné činnosti EÚ a vnútroštátne činnosti v oblasti inovácie a politiky zamerané na tieto otázky (pozri nasledujúci oddiel).

3. SYNERGIE A DOPLNKOVOSŤ S JESTVUJÚCIMI INICIATÍVAMI

Uvedené ZIS by sa navzájom dopĺňalo s množstvom iniciatív EÚ v tomto tematickom okruhu.

ZIS zamerané na inteligentnú bezpečnú spoločnosť bude prispievať k dosahovaniu cieľov programu Horizont 2020. Bude vychádzať z výsledkov početných výskumných projektov RP zameraných na danú tému – najmä z tých, ktoré sú financované v rámci oblasti bezpečnosti, dôvery a bezpečnosti IKT, budúceho internetu a sociálno-ekonomických a humanitných vied. Zohľadnia sa príslušné činnosti JRC.

Takisto bude nadväzovať na prácu príslušných agentúr EÚ, ako je napr. FRONTEX (v oblasti pohraničnej bezpečnosti), Europol (v oblasti boja proti vážnym medzinárodným zločinom a terorizmu), ENISA (v oblasti bezpečnosti sietí a informácií) a CEPOL (Európska policajná akadémia).

ZIS v tejto oblasti by tieto činnosti dopĺňalo, keďže by sa sústreďovalo na transdisciplinárne činnosti v rámci znalostného trojuholníka a intenzívne sa zameriavalo na inovatívne produkty a služby a podnikateľské vzdelávanie.

4. ZÁVER

Na riešenie výzev vymenovaných vyššie by bolo najvhodnejšie také ZIS, ktoré sa zameriava na úlohu IKT pri zabezpečovaní inovácie pre bezpečnú spoločnosť, a ktoré sa intenzívne zameriava na pretvorenie vzdelávacieho programu v tejto oblasti. Zároveň spĺňa kritériá presadzované v oblasti výberu tematických okruhov ZIS v rámci SIP:

- Rieši hlavné hospodárske a spoločenské výzvy (potreba vyplniť medzery v oblasti bezpečnosti a smerovať k prevencii bezpečnostných hrozieb, a zároveň integrovať spoločenské hľadiská) a prispieva k vykonávaniu programu Európa 2020 a dosahovaniu jeho cieľov v oblasti zamestnanosti, inovácie, vzdelávania a sociálneho začlenenia.

- Zameranie tohto ZIS nadväzuje na priority vymedzené v programe Horizont 2020 a navzájom sa dopĺňa s ostatnými činnosťami EÚ v tejto oblasti.
- Je schopné zmobilizovať investície a dlhodobé záväzky zo sektoru podnikania a ponúka možnosti pre rôzne vznikajúce produkty a služby.
- Vytvára udržateľné a systémové vplyvy, ktoré sa merajú podľa počtu nových vzdelaných podnikavých ľudí, nových technológií, podnikov a služieb. Bude podporovať rozvoj nových technológií a sociálnu inováciu.
- Bude budovať na silnej výskumnej a vedeckej základni a zoskupovať zainteresované strany z oblasti vzdelávania a inovácie, ktoré by sa inak nestretli s cieľom vytvárať nové poznatky, koncepcie, obchodné modely, prístupy a stratégie na riešenie spoločenských bezpečnostných výzev.
- Prispieva k prekonávaniu súčasnej úrovne roztrieštenosti a pevného roztriedenia, ktorým čelí tento sektor v celej Európe.
- Využíva systémový prístup a preto si vyžaduje transdisciplinárnu prácu so zapojením rôznych oblastí poznatkov, ako sú napr. IKT, sociálno-ekonomické a humanitné vedy, civilná ochrana, zdravotníctvo, doprava, energetika a iné.

Informačný hárok 6: Mobilita v meste

1. VÝZVA

Tematická oblasť inteligentnej, zelenej a integrovanej dopravy sa určila za jednu z hlavných spoločenských výzev, ktoré sa budú riešiť v rámci programu Horizont 2020. Biela kniha o doprave z roku 2011 podčiarkuje význam prijatia opatrení v tejto oblasti v nastávajúcom desaťročí. Mobilita v meste je mimoriadne náročná úloha. Týka sa množstva tém, ako je napr. doprava (vrátane nových koncepcií mobility, organizácie dopravy, logistiky, bezpečnosti a ochrany dopravných systémov), otázky ochrany životného prostredia (znižovanie emisií skleníkových plynov, znečistenie ovzdušia a hluk), urbanistické plánovanie (nové koncepcie zbližovania práce a života) a má významný vplyv na úrovni hospodárstva aj spoločnosti (vytváranie nových podnikov, zamestnanosť, sociálne začlenenie, stratégie v oblasti bývania a umiestňovania). Zastrešujúcim cieľom je zlepšovať kvalitu života európskych občanov, ktorí v čoraz väčšom množstve žijú vo veľkých mestských konglomeráciách, v ktorých sa vytvára veľký podiel európskeho hospodárskeho výkonu¹³.

Udržiateľnú mobilitu v meste možno dosiahnuť len ak sa vytvoria prelomové inovácie vedúce k ekologickejšim, inkluzívnejším, bezpečnejším a inteligentnejším riešeniam. Ak sa tak nestane, v dlhodobom meradle to spôsobí vysoké spoločenské, ekologické a hospodárske náklady. Avšak nové inovatívne koncepcie mobility, najmä v prípade, keď sa individuálne dopravné prostriedky majú nahradiť verejnou a hromadnou dopravou, by mali občania viesť prijať. Prinášanie zmeny správania bez znevýhodnenia kvality života a nákladov na život v mestských oblastiach predstavuje jednu z najväčších výzev, ktorú bude treba riešiť v tejto oblasti.

2. RELEVANTNOSŤ A VPLYV

Kľúčovým cieľom ZIS zameraného na mobilitu v meste bude zabezpečiť ekologickejší, inkluzívnejší, bezpečnejší a inteligentnejší systém mobility v meste.

Ako sa už uviedlo v predchádzajúcom texte, tento tematický okruh je **z pohľadu spoločnosti a verejnej politiky vysoko relevantný**. Takisto je vysoko relevantný zo sociálno-ekonomického pohľadu, keďže zahŕňa významné hospodárske sektory s ohľadom na HDP a zamestnanosť, ako napr. automobilový sektor alebo sektor výstavby. Mobilita v meste je ďalej prepojená so stratégiami na ochranu životného prostredia a je plne vstavaná do politík v oblasti sociálneho začlenenia, umiestňovania, bývania a urbanistického plánovania.

ZIS zamerané na mobilitu v meste **nadväzuje na priority vymedzené v programe Horizont 2020, ako aj na ciele stratégie Európa 2020** na zabezpečenie inteligentnejšieho, udržateľnejšieho, nízkouhlíkového a inkluzívneho mestského rozvoja. ZIS v tejto oblasti by mohlo prispievať k dosahovaniu všetkých cieľov stratégie Európa 2020, napríklad prostredníctvom podpory ekologicky účinných riešení, inteligentných systémov IKT na riadenie dopravy a zabezpečovania účinnejších a cenovo dostupnejších dopravných služieb.

¹³ Viac ako 70 % Európanov žije v mestských oblastiach, ktoré predstavujú viac ako 25 % územia EÚ. Približne 85 % HDP EÚ sa vytvára v mestských oblastiach. Očakáva sa, že urbanizácia sa v Európe do roku 2050 zvýši na 83 %.

Keďže mobilita v meste je vo svojej podstate systémová, **ZIS v tejto oblasti by mohlo poskytnúť množstvo možností inovácie pozdĺž inovačného reťazca**, napr. vytváranie multimodálnych dopravných systémov a inteligentnejších a udržateľnejších dopravných riešení.

ZIS so zameraním na mobilitu v meste **vychádza z pevnej technologickej a priemyselnej základne a ponúka potenciál na vytváranie nových produktov a služieb**¹⁴, a to najmä v oblasti udržateľného plánovania a v ekopriemysle.

Intenzívna politická pozornosť a podpora tejto tematickej priority sa takisto využije pri rozvoji inovatívnych modelov mobility v meste. Tieto inovatívne mestské modely by okrem toho mohli mať **celosvetový vplyv**, ak sa prenesú do masívne rastúcich mestských konglomerácií v iných častiach sveta, najmä v Afrike, Ázii a Latinskej Amerike.

ZIS v tejto oblasti by mobilitu v meste a plánovanie dopravy v meste umiestnili do širšieho kontextu udržateľného urbanistického plánovania a územného rozvoja na miestnej a regionálnej úrovni. ZIS by tak ponúkalo **výhodu pracovať v multidisciplinárnej a medzisektorovej oblasti a prispievať k prekonávaniu súčasnej úrovne organizačnej roztrieštenosti, ktorej tento sektor čelí**. Vytvorilo by príležitosť na vytvorenie užšej spolupráce medzi verejnými orgánmi (hlavne na miestnej a regionálnej úrovni), miestnymi združeniami a súkromným sektorom (ako sú napr. developeri a infraštruktúrne činitelia), výskumnými inštitútmi a univerzitami (integrácia znalostného trojuholníka). Zoskupovaním partnerov svetovej triedy v nových zloženiach umožní ZIS zameranému na mobilitu v meste čo najlepšie využívať jestvujúce zdroje a obchodné príležitosti vytvorené prostredníctvom týchto nových hodnotových reťazcov.

ZIS zamerané na mobilitu v meste sa bude zameriavať na tie činnosti inovačného trojuholníka, ktoré budú môcť využiť dodatočnú podporu EÚ, najmä prostredníctvom EIT. **V skutočnosti bude hlavnou pridanou hodnotou ZIS v tejto oblasti jeho úloha v oblasti integrácie troch zložiek znalostného trojuholníka a prinášania systémovej zmeny spôsobu spolupráce inovačných hráčov. Zameranie ZIS na inováciu pochádzajúcu od ľudí**, ktorá do stredu úsilia ZIS stavia študentov, výskumníkov a podnikateľov, bude takisto podstatné pri riešení výzev vymenovaných vyššie. Výsledkom bude kladenie veľkého dôrazu na vzdelávanie/odbornú prípravu, podnikanie a využívanie výsledkov, napr. rozvoj zručností a poznatkov odborníkov na dopravu v meste v rámci miestnych a regionálnych orgánov (celoživotné vzdelávanie, program výmeny pracovníkov, odborná príprava pre odborníkov), poskytovanie osobitných vysokoškolských programov v oblasti mobility v meste (letné školy, výmenné programy), úspešný prenos inovatívnych dopravných koncepcií na trh (podniky založené ako vedľajší produkt a nové podniky zo strany univerzít a výskumných inštitúcií atď.). **V rámci ZIS s týmto tematickým zameraním by sa mohla viac rozvinúť koncepcia spoločného umiestnenia, keďže tento tematický okruh má prirodzene silný miestny a regionálny rozmer.**

3. SYNERGIE A DOPLNKOVOSŤ S JESTVUJÚCIMI INICIATÍVAMI

Otázky mobility sa výrazne podporujú v mnohých iniciatívach EÚ. EÚ sa tejto oblasti plne venuje.

¹⁴ Niekoľko príkladov nových možných trhov: nové služby pre cestujúcich, údržba a riadenie pohybu premávky a hustoty premávky; nové využitia vo vozidlách; imerzné komunikačné služby na podporu komunikácie a vyhýbania sa cestovaniu (JRC 65426 EN).

Prepojenia s inými činnosťami EÚ jestvujú a budú sa posilňovať. ZIS zamerané na mobilitu v meste bude takisto zohľadňovať opatrenia vytvorené v rámci akčného plánu v oblasti mobility v meste a akčného plánu v oblasti inteligentného systému dopravy.

Predovšetkým bude spolupracovať s plánovanými európskymi iniciatívami v oblasti inteligentných miest a spoločenstiev zastrešujúcimi energetickú účinnosť, IKT a mestskú dopravu. ZIS by predovšetkým vytvorilo doplnkovosť v oblasti vzdelávania kľúčových činiteľov, a takisto aj v oblasti poskytovania štruktúrovanej siete odborníkov, ktorí sú kompetentní určovať rámcové podmienky a najlepšie postupy v otázkach regulácie a politiky, ktoré majú vplyv na tento sektor.

Potrebná je aj koordinácia so spoločnou programovou iniciatívou „Mestská Európa“, ktorá spája vnútroštátne výskumné snahy na pretvorenie mestských oblastí na inovačné a technologické strediská, vytvára ekologicky prijateľné a inteligentné vnútorné a medzimestské dopravné logistické systémy, znižuje ekologickú stopu a zvyšuje klimatickú neutralnosť. ZIS v tejto oblasti zrýchli a posilní využívanie excelentného verejného výskumu zhromaždeného v rámci iniciatívy spoločného plánovania a bude tak riešiť roztrieštenosť v oblasti inovácie.

Ďalšími prirodzenými partnermi spolupráce ZIS zameraného na mobilitu v meste budú iniciatíva CIVITAS, ktorá podporuje demonštračné a výskumné projekty na vykonávanie inovatívnych opatrení v oblasti čistej mestskej dopravy, a európska priemyselná iniciatíva Inteligentné mestá a komunity, ktorá sa zameriava na dosiahnutie väčšej udržateľnosti a účinnosti produkcie a využívania energie v mestách.

ZIS v tejto oblasti by takisto mohlo vytvoriť prepojenia s európskymi technologickými platformami (ETP) v oblasti dopravy a energetiky, s verejno-súkromným partnerstvom v oblasti európskych ekologických automobilov a s početnými projektmi rámcového programu (RP) v tejto oblasti. ZIS by zohľadňovalo výskumné priority a akčné plány vymedzené v rámci ETP a doteraz vykonané výskumné práce v tejto oblasti v rámci verejno-súkromných partnerstiev a projektov rámcových programov s cieľom posilniť a zrýchliť preberanie a využívanie týchto výsledkov výskumu.

Doplnkovosť sa bude vytvárať aj s „Európskou alianciou priemyslu mobilných technológií a mobility“. Európska aliancia priemyslu mobilných technológií a mobility spolufinancovaná v rámci Programu pre konkurencieschopnosť a inovácie sa zameriava na združovanie regionálnych a národných tvorcov politík, ktorí podporujú inovatívne riešenia služieb v oblasti mobilných technológií a mobility s cieľom lepšie zmobilizovať inovatívne služby MSP v takýchto odvetviach a poskytnúť im lepšiu podporu.

Takisto vytvorí koordináciu s programom Inteligentná energia – Európa, s projektmi trhového uplatnenia ekologických inovácií, službami IKT a pilotnými projektmi v oblasti inteligentnej mobility v meste v rámci Programu pre konkurencieschopnosť a inovácie(CIP).

ZIS v tejto oblasti by tieto činnosti dopĺňalo, keďže **by sa sústredovalo na transdisciplinárne činnosti v rámci znalostného trojuholníka a intenzívne sa zameriavalo na inovatívne produkty a služby a podnikateľské vzdelávanie.**

ZIS so zameraním na mobilitu v meste by sa takisto **navzájom dopĺňalo s niektorými osobitnými činnosťami, ktoré sa už vykonávajú v rámci dvoch jestvujúcich ZIS.** Ide konkrétne o činnosti spoločenstva Climate KIC v rámci témy prechod na nízkouhlíkové

odolné mestá a prácu spoločenstva EIT ICT Labs v rámci zamerania sa na inteligentné systémy dopravy a digitálne mestá budúcnosti. ZIS so zameraním na mobilitu v meste by prevzalo prácu vykonávanú v rámci týchto ZIS a umiestnilo by ju do širšieho kontextu vytvárania ekologickejších, inkluzívnejších, bezpečnejších a inteligentnejších systémov mobility v meste.

4. ZÁVER

ZIS zamerané na mobilitu v meste je najvhodnejšie na riešenie výzev vymenovaných vyššie. Zároveň spĺňa kritériá presadzované v oblasti výberu tematických okruhov ZIS:

- Rieši hlavné hospodárske a spoločenské výzvy (vytvoriť európsky dopravný systém, ktorý je účinný z hľadiska zdrojov, šetrný voči životnému prostrediu, bezpečný a plynulý v prospech občanov, hospodárstva a spoločnosti) a prispieva k napĺňaniu programu Európa 2020 a jeho cieľov v oblasti klímy a energetiky, zamestnanosti, inovácie a vzdelávania.
- Zameranie tohto ZIS nadväzuje na priority vymedzené v programe Horizont 2020 a navzájom sa dopĺňa s ostatnými činnosťami EÚ v oblasti dopravy, životného prostredia a energetiky.
- Upevňovaním podnikateľského zmýšľania integruje vznikajúce technológie s novými hodnotovými reťazcami a podporuje prenášanie akademického výskumu do produktov a služieb.
- Bude tak riešiť európsky paradox, keďže bude stavať na silnej výskumnej základni EÚ a hľadať nové inovatívne prístupy s cieľom zaistiť systém mobility v meste, ktorý je ekologickejší, inkluzívnejší, bezpečnejší a inteligentnejší.
- Bude združovať kritické množstvo excelentných zainteresovaných strán z oblasti výskumu, inovácie, vzdelávania a odbornej prípravy, ktoré by sa inak nestretli.
- Využíva medzisektorový prístup, a teda prepája rôzne úrovne zodpovednosti od súkromných subjektov po verejnú správu, najmä na miestnej úrovni, s jednotlivými občanmi.
- Vyžaduje medzidisciplinárnu prácu so zapojením rôznych oblastí poznatkov a rozvoj nových typov vzdelávania cez hranice disciplín.